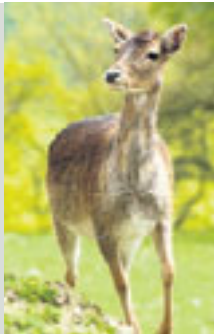

Reportage
**Jagen is
instinct**

Lukkiensnijdt de buik van de ree open met zijn zakmes, laat de ingewanden, toegerukt met bladeren, achter in het bos en legt het uitgehaalde dier in een plasticbak in de auto. Jagen: hobby of noodzaak? *De Pers* liep een dagje mee. .. 04 ..

Burgemeester Moskou
**Alles in
zijn eentje**

Burgemeester van Moskou Joeri Loezjkov moet volgend jaar waarschijnlijk met pensioen. Terwijl Russen weinig op hebben met politici en bestuurders, heeft Loezjkov zich sinds hij in 1992 aantrad bij de Moskovieten razend populair gemaakt. .. 10 ..

Peter Middendorp
**Waar is de
overste?**

Ergens in een geheimplaatsje aan de Costa Blanca zou overste Karremans zich moeten bevinden. Schrijver Peter Middendorp ging naar hem op zoek. 'Ik kreeg steeds meer zin om Karremans te bezoeken, zijn leven te zien en te beschrijven.' .. 11 ..

Van de 16 miljoen Nederlanders

(als we geloof hechten aan de patiëntenlobby's, die volgend jaar tien miljoen extra subsidie krijgen)

▶ lees verder op pagina 17

zijn er 47 miljoen ernstig ziek

Twee teams van De Pers reizen de wereld rond op zoek naar optimistische en inspirerende verhalen

DE GROTE INSPIRATIETOUR

FRITS VAN SOMEREN

JONGE HONDEN IN ISTANBOEL

Spoedcursus taal en cultuur

'Lesgeven is alleen leuk voor leerlingen die echt willen. En dat is hier absoluut het geval'

Zoute drop, zoenen en democratie: verliefde Turken leren Nederlands

In een drukke wijk in het centrum van Istanbul studeren tientallen verliefde Turken zich een slag in de rondte om naar Nederland te mogen emigreren.

Marten Blankesteijn

Maaike Boersma

ISTANBOEL

Vier Turkse mannen, jong en oud, kijken in een klein lokaaltje naar de Nederlandse multicultifilm Shouf Habibi. Met Nederlandse ondertiteling, om het wat makkelijker te maken. Een zak zoute drop (Euroshopper, de merkdrops vinden ze niet te eten) gaat rond. 'Lekker', lacht de 24-jarige Ercan.

Welkom bij WilSan, de enige officiële Nederlandse taalschool in Turkije. Ongeveer honderd Turken worden hier jaarlijks klaargestoomd voor het Nederlanderschap. De 22-jarige Cemal bijvoorbeeld, die in Middelburg wil gaan wonen met zijn aanstaande en kleermaker wil worden. Of Berrin, de directrice van een succesvolle boetiek in Istanbul, die vastbesloten is ook in haar toekomstige woonplaats Medemblik een leuke winkel uit de grond te stampen. Of Süfuke, die nog geen idee heeft wat ze in Nederland gaat doen, als ze maar bij haar verloofde kan zijn.

'Over elke leerling zou je een boek kunnen schrijven', zegt Cor Wildenberg, mede-oprichter en leraar van WilSan, terwijl hij van het filmkamertje naar een groter lokaal loopt. Daar zijn tien toekomstige Nederlanders bezig met het vervolgen van een paar werkwoorden. 'Ik doe boodschappen, jij doet boodschappen, wij doen boodschappen', doceert lerares Gülsen Araci geduldig.

De een is jong, de ander oud. De een is man, de ander vrouw. Maar allemaal zijn ze smoorverliefd op een man of vrouw in Nederland. En dus willen ze maar één ding: slagen voor het Nederlandse inburgeringsexamen. Daarvoor moeten ze een beetje Nederlands kunnen spreken – voorstellen, praten over familie, boodschappen doen, naar de dokter gaan – en wat van de Nederlandse cultuur weten. Dat wij bij een begroeting drie keer zoenen, bijvoorbeeld.

'Ik heb lesgeven altijd leuk gevonden', zegt de 34-jarige Wildenberg. 'Maar dan alleen voor leerlingen die écht willen. En dat is hier absoluut het geval.' Lachend: 'Alleen als ze de avond van tevoren ruzie hebben gemaakt met hun aanstaande is de motivatie even weg. Dan komen ze gewoon een tijdje niet opdagen.'

Van pre-echtelijke ruzies hebben de leerlingen in de klas van Araci zo te zien geen last. Iedereen is aanwezig. Het onverwachte bezoek uit Nederland wordt aangegrepen voor een kleine praktijkoefening. De journalisten worden voor de klas gezet en moeten vragen stellen aan de studenten, die op hun beurt in het Nederlands moeten antwoorden. Dat gaat aardig.

Mede-oprichter Cor Wildenberg en docent Gülsen Araci van WilSan.

Inburgeringsexamen

Kandidaten die willen slagen voor het inburgeringsexamen kunnen een lijst van honderd vragen (inclusief antwoorden) uit hun hoofd leren. Daarvan worden er dertig gevraagd op het examen.

Een kleine selectie

1. Wat betekent Nederland?
2. Wat gebeurt er als er geen dijken zijn?
3. Wie helpt u als u in Nederland aankomt?
4. Zijn de wegen in Nederland rustig of druk?
5. Wie ziet u op dit plaatje?

6. Is homoseksualiteit toegestaan of strafbaar?
7. Is het belangrijk om snel Nederlands te leren?
8. Vanaf welke leeftijd is onderwijns verplicht?
9. Is het verplicht uzelf te verzekeren tegen ziektekosten?

Antwoorden

1. Laagland; 2. Nederland onder water; 3. Uw partner; 4. Druk (opvallend, vergeleken met Istanbul, Damascus en Caïro is Nederland een oase van rust); 5. Willem van Oranje; 6. Toegestaan; 7. Ja; 8. Vijf jaar; 9. Ja.

Hoewel de klas pas een paar weken bezig is, weten de leerlingen hoe ze zich voor moeten stellen, hoe ze moeten uitleggen waar hun aanstaande woont en vertellen ze wat voor werk ze doen. Ze zijn vrolijk en leergierig. Pas als we willen weten wat de klas

nou vreemd vindt aan de Nederlandse cultuur is een tolk noodzakelijk. 'Dat het in de zomer regent', lacht Cemal. 'Dat een democratisch, vrij land zoveel eist van mensen die bij hun partner willen wonen', zegt Berrin. De rest knikt instemmend.

Wildenberg bekijkt het glimlachend – hij weet wat de leerlingen doornaken. Zelfbewandelde hij jaren geleden de omgekeerde weg: hoteldebotel op zijn twee jaar oudere vrouw Uzay ruilde hij zijn veilige leventje in Nederland in voor een onzeker bestaan in Turkije. Inmiddels spreekt Wildenberg vloeiend Turks en geeft hij – samen met Uzay en compagnon Murat Sanli – sinds juni vorig jaar leiding aan WilSan. Met succes: honderd procent van zijn leerlingen slaagt voor het inburgeringsexamen.

Als de les is afgelopen, nemen we afscheid van onze toekomstige landgenoten. Vijf minuten later zitten we een paar huizen verderop schandelijk goedkope broodjes kebab weg te werken als drie leerlingen van WilSan

langlopen. Hülya, Nurray en Zekeriya zien ons zitten en willen iets zeggen. Ze overleggen met elkaar, maar komen niet op het juiste woord. Snel wordt een lesboek tevoorschijn getoerd. Opgetogen slaan ze het na tien seconden dicht. 'Eet smakelijk!'

FRITS VAN SOMEREN

Exotische dans in Istanbul.

Van Sofia naar Istanbul

Istanbul is 's nachts haast nog indrukwekkender dan overdag

Maaike Boersma

ISTANBOEL

...

Als ik uit de douche kom, blijkt de fles Turkse wijn die ik net gekocht heb al bijna leeg te zijn. Marten kijkt me met grote blauwe ogen onschuldig aan. Gauw pak ik de fles af en neem een paar slokken. Vanavond gaan we stappen, eindelijk.

In het nabij gelegen hostel is een buikdansshow aan de gang. De wijn

bleekt nog niet voldoende ingewerkt, want als de danseres ons uitnodigt voor de volgende dans haken we alle drie af, mietjes die we zijn. Vanaf een veilig afstandje kijken we toe. Dit is niet wat ik me van een avondje stappen had voorgesteld, dus laten we ons voor te veel geld naar het Taximplein rijden. Hier belanden we in de rij voor een club met indrukwekkende kleerkasten. De mensen voor ons worden geweigerd; wij mogen doorlopen.

Zodra de deuren van de lift opengaan, slaken we bijna een kreet van verrukking. We stappen in een openlucht-discotheek op een dakterras dat hoog boven de stad torent. Op het VIP-terras, waar de tafels gedekt zijn met schalen fruit, kletsen we wat met de Duitsers die we net in de lift ontmoet hebben. We nemen ons eerste biertje en moeten even slikken als we horen hoe vreselijk duur die hier zijn. Maar dat vergeten we snel als we om ons

heen kijken. De hele stad is veranderd in een zee van lichtjes, met de moskeeën als prachtige hoogtepunten. Istanbul is 's nachts haast nog indrukwekkender dan overdag.

Tijd om te dansen. De Arabische klanken klinken erg exotisch en met een goede beat eronder is het best dansbaar. Toch hunkeren we na een uur naar een bekend nummer. Iets Engels, iets om mee te kunnen bleren, iets waarvan je in elk geval de beat herkent. Maar dat gaat vanavond niet gebeuren.

En eigenlijk is dat maar goed ook, want dit is uitgaan zoals het alleen in Istanbul kan. Luxe, hip en onverstaanbaar. ●

Multifunctioneel

Istanbul is de enige stad ter wereld die in twee continenten ligt. De Bosporus splitst Istanbul in een Europees en een Aziatisch deel.

Historische stad

Istanbul luisterde vroeger naar de namen Byzantium en Constantinopel, en was toen een van de belangrijkste steden van 't Romeinse Rijk.

Even Apeldoorn bellen

De drie grootste voetbalclubs van Turkije komen uit Istanbul, en de rivaliteit is groot. We vroegen een voorbijganger waar het stadion van Fenerbahce was. Boos: 'Waarom?' Shit, een Besiktas-fan.

Justitie Strafpleiter pikt uitlatingen hoogleraar rechten niet

Aangifte meined tegen Tak

Kustaw Bessems
AMSTERDAM

Voor de gerenommeerde Amsterdamse strafadvocaat Bart Nooitgedagt, onder meer bekend van de Hofstadzaak, is de maat vol. Uitlatingen van de Nijmeegse hoogleraar strafrecht Peter Tak in De Pers van vrijdag waren hem al in het verkeerde keelgat geschoten, maar nu zegt hij: 'Ik zal formeel aangifte doen.' En wel van uitlokking meined en belemmering van de rechtsgang.

Tak had gezegd dat hij bange getuigen in een strafproces, die niet onder het beschermingsprogramma van justitie vallen, soms aanraadt te zeg-

gen dat zij zich niets meer van een zaak herinneren. Dat mag niet, aldus Nooitgedagt, en het Openbaar Ministerie zou volgens hem een strafrechtelijk onderzoek moeten doen naar Tak. Desnoods zou hij zelf aangifte doen tegen de professor.

Dat moest hij vooral doen, was de reactie van professor Tak gisteren. Wat meneer Nooitgedagt zegt, is baarlijke nonsens. Ik raad getuigen altijd eerst aan om contact op te nemen met het OM en alleen als ze bedreigd worden en toch niet worden beschermd, adviseer ik ze om te zeggen dat ze zich niets kunnen herinneren. Of meneer Nooitgedagt is net advocaat, of hij sluit zijn ogen voor

de praktijk, waarin getuigen met zekere regelmaat iets verklaren dat niet waar is of zeggen dat ze iets niet meer weten'. Tak zegt niet in welke zaken hij dit advies heeft gegeven. 'Nog los van het feit dat ik dat niet wil, weet ik ook niet bij alle mensen die mij bellen voor advies in welke zaken dat precies is.'

Deze reactie is voor Nooitgedagt aanleiding tot de aangifte. Tak gaat expres de fout in, meent hij. 'Hoe kan het dat een hoogleraar uitlokking meined baarlijke nonsens noemt?'

Een woordvoester van het OM zegt dat een aangifte van Nooitgedagt serieus zal worden bekeken. ●

De Macedonische boer Najdo: 'Dit is het lekkerste dat ik ooit gedronken heb'. AP

Macedonië

Cognac uit 1918 smaakt als godennektar

In een klein, vergeten hoekje van de Balkan waren nog steeds de geesten rond van gedode Franse soldaten. Tot grote vreugde van enkele Macedonische boeren.

Redactie buitenland
AMSTERDAM

Najdo Koleskovski (56) staat er op de foto wat onbeholpen bij. Hij houdt twee grote, lege flessen cognac in zijn handen. 'Dit is het lekkerste dat ik ooit heb gedronken', aldus de Macedonische boer uit Gradenica. Dat mag ook. De cognac is meer dan negentig jaar oud, een erfenis uit de Eerste Wereldoorlog.

Macedonië was toen het toneel van een verhitte strijd tussen de Geallieerden en troepen uit Oostenrijk, Duitsland en Bulgarije. Een groepje Franse soldaten had zich ingegraven in het afgelegen bergdorpje Gradenica, vlakbij de grens met Griekenland. Ze sneuvelden allemaal toen ze werden getroffen door een Duitse granaat. Maar hun voorraad cognac en wijn bleef ongedeerd. Ze hadden de drank meegenomen om zich beter te kunnen wapenen tegen de harde Balkanwinter.

Vijftien jaar geleden stuitten Koleskovski en zijn vrienden op de eerste kist met flessen, vlakbij het naburige dorpje Gruniste. Ze dronken ze

allemaal leeg. 'Dit moet zijn wat ze bedoelen met nectar van de goden.' De kisten lagen verspreid over het hele dorp, als botten die door een hond zijn begraven. Sommige werden gevonden bij het ploegen, andere staken uit het zand in een oude loopgraaf.

De wijn is niet goed meer. 'Die was bedoeld om onmiddellijk op te drinken', zegt Mikhail Petkov, hoogleraar wijnbouw en wijncultuur aan de universiteit van Skopje. 'Maar cognac is een ander verhaal. Hoe ouder, hoe beter.' Volgens hem zijn verzamelaars bereid voor elke fles een kleine 4.000 euro neer te tellen. 'Als de boeren er vanaf willen, natuurlijk.' ●

Wetenschap van de week

Wielrenners aan de leugendetector

Marcel Hulspas
AMSTERDAM

De Tour gaat door, maar de onthulling dat wielrenner Patrik Sinkewitz doping heeft gebruikt, heeft het evenement geen goed gedaan. Hij had gezworen dat hij geen doping gebruikte. Wielrenners zijn blijkbaar niet te vertrouwen. Dus leg ze aan de leugendetector.

En dat is eenvoudig: het apparaat is erop gebaseerd dat we op het moment dat we liegen, bang zijn om bestraft te worden en daardoor een beetje zenuwachtig worden. We denken wat sneller, ons hart slaat een slagje over en we zweten wat meer. Dunne draadjes op hoofd en ledematen registreren wat er van binnen gebeurt, en penntjes krassen de signalen op grafiekpapier. Elke leugen wordt een lelijke uitschietter.

In het depot van Museum Boerhaave staat een leugendetector van zijn welverdiende rust te genieten. Helaas is-ie veel te groot voor Tourgebruik. Maar wielrenners opgepast: er bestaan veel kleinere detectors. Liegen is passé. ●

► Voor een kijkje in de leugendetector, demarkeer naar www.depers.nl.

Pleidooi voor keurmerk

Schuldhulp malafide

Onbetrouwbare organisaties voor schuldhelpverlening verdienen grof geld aan mensen die tot hun nek in de schulden zitten. Tijd voor een keurmerk, vindt de belangenorganisatie voor deurwaarders.

Annieke van Dongen
AMSTERDAM

Gerechtsdeurwaarders komen met grote regelmatig malafide praktijken tegen, volgens bestuurslid Michel van Leeuwen van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG).

De organisatie luidt de noodklok naar aanleiding van een fraudeonderzoek naar twee schuldsaneringsbedrijven dat momenteel loopt. Begin juni pakte de financiële opsporingsdienst FIOD-ECD de directeur van de Stichting Schulden Vrij Leven en financieel adviesbureau Vespa in Oldenzaal op. Minstens negenhonderd gezinnen zouden het slachtoffer zijn geworden van zijn oplichtingspraktijken. Zij moesten hun inkomen op de bankrekening van de bedrijven storten en onder druk een 'vrijwillige bijdrage' van een paar honderd euro betalen, evenals maandelijkse administratiekosten. In ruil daarvoor zouden hun schulden worden afgelost,

maar dat gebeurde volgens het Openbaar Ministerie niet.

Deze zaak is slechts het topje van de ijsberg, volgens voorzitter Ger Jaarsma van de branchevereniging van schuldhelpverleners NVVK: 'Van 35 bedrijven weten wij zeker dat ze de boel belazeren. Zij laten klanten bijvoorbeeld betalen voor de schuldhelpverlening en dat is bij wet verboden. De dossiers van die bedrijven hebben we doorgegeven aan de FIOD. Van nog zeker 35 andere bedrijven hebben we een sterk vermoeden dat ze malafide zijn.'

Het gros van de malafide bedrijven opereert volgens hem vanaf een zolderkamerje onder het mom van een stichting, eenmanszaak of vof. In Nederland kan iedereen een bureau voor schuldhelpverlening of inkomensbeheer beginnen; daar heb je geen diploma of vergunning voor nodig. Daarom is ook de NVVK voorstander van een keurmerk.

'Behalve de schuldenaars zijn ook schuldeisers de dupe van malafide bureaus, want van een kale kip valt niets te plukken', voegt Van Leeuwen toe. Deurwaarderskantoren houden volgens hem een lijst bij met onbetrouwbare organisaties. Hun klanten raden ze af daarmee in zee te gaan. ●

Pathuis

KORT

Politieaan in burger neergeschoten

Een rechercheur van de politie is gisteravond zwaargewond geraakt nadat hij in een winkelcentrum in Apeldoorn enkele malen werd beschoten. De politiemann was niet in functie en in burgerkleding. Het schietincident vond plaats in winkelcentrum Anklaar in Apeldoorn-Noord. De politie vermoedt dat de rechercheur door de schutter is herkend als een agent. De rechercheur ligt in zwaargewonde toestand in een ziekenhuis in Apeldoorn. De verdachte ging er op een fiets vandoor.

BUDGET
S E L E C T I E | BETER ZIEN, HET SCHEPST GEPIJSD.

Veilig en comfortabel contactlenzen dragen voor € 0,38 per dag.*

PEARLE OPTICIENS

*Vraag naar de voorwaarden.

Jezus als actieheld (1)

De Amerikaanse supermarktketen Wal Mart gaat vanaf volgende maand bijbelse actiefiguren verkopen, inclusief de Jezus Action Hero.

Jezus als actieheld (2)

Ze geloven dat christelijke ouders hun kinderen liever met bijbelse poppen als Samson, David of Noach laten spelen dan met allerlei stripfiguren.

Reportage De jacht op reeën

Jagen, een oerinstinct

De bronsttijd is aangebroken, de mannelijke reeën zijn roekeloos. Ideaal om op ze te jagen.

Marcel van Engelen

HOLTEN

‘Heb je geen jas bij je?’ vraagt Tammo Lukkien (67), leunend tegen zijn jeep aan de voet van de Holterberg in Overijssel. Het is half zes in de ochtend, de zon is net op en de komende uren zullen de reeën zich laten zien. ‘Maar niet met zulke witte armen’, schamper Lukkien.

Zelf gaat hij in een legergroene broek en een dito shirt met lange mouwen. Stevige bergschoenen, een hoedje, een verrekijker op de borst en een kogelbuks om de schouder. ‘Ik ben een countryboy’, zegt hij. ‘Hier heb je een groene trui.’

Even later rijden we stapvoets over een asfaltweggetje van het met den- nen en berken gevulde bos. ‘Jij kijkt rechts, ik pak links’. Hij heeft drie kogels in de buks gedaan, het wapen vergrendeld en het daarna tussen de benen van zijn bijrijder gezet. ‘Hier moet je niet aankomen’, zegt Lukkien en hij wijst op een knopje aan de zijkant van het geweer. Achterin speurt Cynthia, een getrainde Duitse Staande Langhaar, met ons mee.

Nog geen wandelaars op de been. In het bos hangt een serene rust. ‘Niet te hard praten’, fluistert Lukkien.

Na vijf minuten geeft hij een por met zijn elleboog. De eerste ree. Rechts, op een zijweggetje. Lukkien pakt zijn kijker en monstert het dier. ‘Een jonge geit’, fluistert hij, en hij geeft de verrekijker door. Het dier kijkt argwanend de lens in. Een vrouwelijke ree, te zien aan het ontbreken van een gewei. Geiten worden pas vanaf januari geschoten. Voorlopig zijn alleen de bokken aan de beurt. ‘De jonge tot één jaar en de oude bokken. Als je onder en boven aan de leefijdspramide schiet, hou je de beste populatie in stand.’

Dat is wat Lukkien doet: het ‘beheren’ van de populatie. ‘Zorgen dat de stand gezond blijft en niet te veel groeit’. Het zou leiden tot schade aan het bos en, als de reeën de weg oversteken, gevaar voor langzrijdende auto’s. ‘En als je een dominante bok

in een kleine omgeving te lang zijn gang laat gaan, kruipt hij niet alleen op zijn dochters, maar ook op zijn kleindochters. Niet goed voor de soort.’

Lukkien pacht zijn jachtterrein, ongeveer honderd hectare, van de eigenaren: Staatsbosbeheer en enkele particulieren. Een normale prijs is vijf à tien euro per hectare per jaar. ‘Prijzig, maar hobby’s als fotografie en golfen zijn dat ook.’ Hobby’s? Het ging hier toch om noodzakelijk kwaad? ‘Voor mij is het vooral een manier van leven’, zegt Lukkien.

Thuis, in zijn kleine atelier, heeft de gewezen gymleraar tientallen geweven van geschoten reeën als jacht-trofeeën aan de muur hangen. Tegelijk legt hij de dieren liefdevol op schilderdoek vast. ‘Reeën zijn zulke sierlijke, elegante, slimme dieren.’

Op Lukkiens ‘veld’ leven tien tot twaalf reeën, is de inschatting die hij aan de provincie heeft doorgegeven. Overijssel heeft hem daarop toestemming gegeven er jaarlijks vier af te schieten. Rekening houdend met de paar reeën die elk jaar omkomen door het verkeer, blijft het aantal reeën zo ongeveer gelijk.

Na een half uurje stuurt Lukkien zijn jeep een bosweggetje op. ‘Hier rechts leeft een ouwe bok. Ik heb hem al vijf keer gezien, maar hij is me steeds te snel af’. Even later: ‘Verrek, daar heb je hem weer’. Hij wijst het bos in. Tussen de bomen staat, nauwelijks zichtbaar, een roodbruine rug. Het jagersoog.

Lukkien tuurt door zijn kijker. ‘Ja hoor’. Hij pakt de buks, stap uit, laat de autodeur zo zachtjes mogelijk dichtvallen en sluipt gebogen naar de rand van het bos. Daar gaat hij door de knieën. Hij heeft de bok, op zo’n honderd meter afstand, snel in het vizier. Het dier hem ook. Het is verdwenen voordat Lukkien de trekker heeft kunnen overhalen.

‘De zesde keer, weer niet’, zegt de jager teleurgesteld, als hij zijn jeep weer instapt. ‘Ik had kunnen schieten, maar alleen zijn kop lag in het vizier. Het risico dat ik hem zou raken zonder hem te doden was te groot’. De opwinding staat op zijn gezicht te lezen. ‘De adrenaline, hè. Op zulke momenten komt het ja-

kapitein naar de aanlegsteiger bij de Tasmanstraat voer. Daar liepen zo’n tweehonderd studenten van de pont af, terwijl de overige vijftig achterbleven. Zij zijn door de politie van de pont verwijderd. Drie mannen zijn aangehouden wegens openbare dronkenschap. Zij zijn na verhoor naar huis gestuurd.

Hardloper stuit op lichamelijke dode man
Een hardloper heeft gisterochtend in een greppel in het Limburgse Simpelveld het stoffelijk overschot van een man gevonden. De identiteit van de man is niet bekend. Ook kan nog niets worden gezegd over de doodsoorzaak.

‘Op zulke momenten komt het jagersgevoel naar boven.’

‘Het is een manier van leven.’

gersgevoel naar boven, een oerinstinct.’

‘We lopen zwijgend het bos in, ontwijken takjes die geluid kunnen maken, stoppen als Lukkien iets denkt te zien en gaan voorzichtig door de knieën. Steeds voor niks. We passeren krabplaatsen op de grond en met het gewei bewerkte takjes van struiken – ze geven het domein aan van de ‘ouwe bok’. Maar hij laat zich niet meer zien. ‘Hij is niet voor niets zo oud geworden. Hij is zó leep’.

Kort daarop schiet Lukkien alsof een ree, een jonge bok, die aan de rand van het bos staat, in een open

|| Houdt de natuur zichzelf niet in evenwicht?

Nederland telt 28.000 jagers. Ze moeten hun ‘veld’ pachten om er te mogen schieten, noemen het ‘een hobby’ waar een heel sociaal leven aan hangt (samen jagen, samen barbecuen), maar toch doen ze het niet alleen voor de lol. Want als de dieren zich onbelemmerd kunnen voortplanten, raakt de natuur uit evenwicht, aldus de jagers. Overstekende reeën, bovendien, veroorzaken verkeersongelukken. ‘Als je een tuintje houdt, trek je ook de brandnetels uit de grond’, zegt Lukkien. De jagers jagen tijdens het jachtseizoen (meestal drie maanden) op wilde eenden, fazanten en hazen. Daarbuiten schieten ze in opdracht van boeren ganzen of houduiven

uit de lucht, omdat die gewassen aantasten. En ze doen aan ‘populatiebeheer’, omdat reeën, herten, wilde zwijnen en vossen geen natuurlijke vijanden meer hebben. Het zouden er te veel worden.

Dierenbeschermers denken daar iets anders over: de natuur kan zichzelf prima in evenwicht houden. Zeker als het gaat om reeën. En waarom bedienen jagers de reeën met speciale ‘voederakkers’ (ingezaaide gras) en ‘likstenen’ (met voedzame zouten en mineralen)? Omdat ze er daarna meer kunnen afschieten. ‘Het is een extraatje’, werpt Lukkien tegen. ‘Het is net als religie: je kunt over jagen blijven discussiëren maar je komt er niet uit.’

veld. Na het schot zakt het dier ineen en spartelt het even op de grond. Dan mag Cynthia er naartoe. De hond krijgt even later stukjes long en lever toegeworpen als beloning voor het ‘vinden’.

Lukkien snijdt de buik van de ree open met zijn zakmes, laat de ingewanden, toegedekt met bladeren, achter in het bos en legt het uitgehaalde dier in een plastic bak in de auto. Zijn bebloede handen veegt hij zo goed en kwaad als het kan, schoon aan stukken mos. De jacht met een buks en vizier krijgt vreemd genoeg iets dierlijks.

Thuisgekomen hangt Lukkien zijn bok met zijn kop aan een haak onder het afdakje voor zijn garage. Er gaat een doek omheen, zodat de bureu geen aanstoot nemen aan het bloederige dier. Straks komt de poelier hem halen. Hij betaalt er vijftig euro voor. Maar niet voordat Lukkien de kop er heeft afgesneden om het gewei als aandenken te kunnen bewaren.

Zijn vrouw is ‘een gematigd tegenstander’ van de jacht, zegt ze bij de koffie. ‘Voor mij hoeft het niet’. Lukkien: ‘Wij zijn het niet eens, maar respecteren elkaars mening.’

Overbelasting.com voor particuliere klachten over fiscus

VVD OPENT KLACHTENSITE OVER BELASTINGDIENST

Mensen die een klacht hebben over de Belastingdienst kunnen voortaan terecht op de site overbelasting.com. Deze website werd gisteren gelanceerd door VVD-Kamerlid Ineke Dezentjé Hamming. Het achterliggende doel van de klachtensite is om de fiscus beter te laten functioneren. Dezentjé Hamming verzamelt op de website alle klachten van particulieren over de Belastingdienst. ‘Ik ga ervoor zorgen dat de klachten bij de

staatssecretaris terechtkomen’, zei het Kamerlid bij de presentatie. Dezentjé Hamming overhandigt de klachten in september aan staatssecretaris van Financiën Jan Kees de Jager (CDA). Volgens de VVD wilde het kabinet niet meewerken aan een meldpunt voor klachten over de Belastingdienst. De fiscus wordt al langer geplaagd door problemen, onder meer door nieuwe taken als het uitkeren van de zorg- en huurtoeslag.

KORT

*** Dronken studenten van pont verwijderd

Een groep van 250 aangeschoten studenten is zondagavond van de Amsterdamse IJ-pont verwijderd. Dit gebeurde omdat de studenten zich gewelddadig gedroegen tegenover andere passagiers op de pont. Tegen drie van hen is proces-verbaal opgemaakt, meldt de politie. De studenten, gekleed in rokkostuum, maakten rond 21.30 uur de overtocht over het IJ. Op de pont deelden zij kopstoten uit en gooiden fietsen overboord. Vervolgens probeerden zij de kapiteinshut te beklimmen, waarop de

Vervelende beller (1)

Een vrouw uit het Zeeuwse Rilland heeft de politie zover gekregen dat deze haar telefoon in beslag heeft genomen.

Vervelende beller (2)

Naar verluidt belde de boze vrouw zo vaak het nummer 112 dat de politie er gek van werd en haar telefoon confisqueerde.

Aforisme

‘Dat is de basis van het best mogelijke bestaan: geld verdienen zonder dat je er veel voor hoeft te doen.’
Herman Brusselmans

Dansen op de duurzame dansvloer en het zweet wordt gebruikt om de wc mee door te trekken. FRANK HANSWIJK

Discotheek krijgt subsidie Dansvloer wekt energie op

Gemeente steekt geld in duurzaam dansen

Een college van burgemeester en wethouders dat een horecatent subsidieert, het blijft wennen. Maar de drie ton is wel bedoeld voor duurzaam dansen. Wat is dat eigenlijk?

Marije Ravelli
ROTTERDAM

De gemeente Rotterdam heeft gisteren drie ton toegezegd aan de oprichters van discotheek MyTown. Dat is minder dan de helft dan waar de gebroeders Tieleman om hadden gevraagd. Maar toch. Een college van B&W dat een horecatent subsidieert, het blijft wennen.

Maar MyTown in Rotterdam wordt dan ook niet de zoveelste doorsnee commerciële uitgaansgelegenheid. In MyTown moet je duurzaam kunnen dansen. Het wordt gevestigd in het voormalig poppodium Nighttown. Als alles goed gaat wordt daar op de eerste lentedag van 2008 The Sustainable Dance Club geopend.

De Rotterdamse horecaondernemers Aryan en Willem Tieleman gaan de kar trekken. Now&Wow goeroe Ted Langenbach wordt artistiek leider. Restaurant Lulu gaat zorgen voor een biologische kaart.

Het bedrijf The Sustainable Danceclub leent alle ingrediënten van concept tot bedrijfsvoering. Zij ontwikkelen zelfs hightech oefjes om zo veel mogelijk energie te genereren tijdens het dansen.

De eigenaren van onder meer het restaurant in de Euromast hebben de naam Mytown gekozen vanwege de hipperre bijklank. 'Jongeren zijn tegenwoordig volop bezig met YouTube en MySpace', zei Aryan Tieleman eerder voor de VPRO-radio. 'Daar sluit deze naam op aan en het klinkt toch nog een beetje als Nighttown.'

In hetzelfde radioprogramma zei Tieleman ook het overdreven te vinden dat die naam het afgelopen jaar besmet zou zijn geraakt. 'Maar gezien alle negatieve berichtgeving over

Nighttown, leek het ons toch verstandig het verleden te laten rusten.' De kosten van de verbouwing schatte hij op vijf miljoen euro.

Het is de bedoeling dat de dansvloer schokken opvangt tijdens het dansen. Die energie wordt omgezet in elektriciteit voor de club. Regenwater en zweet worden opgevangen om de wc mee te spoelen.

Om jongeren wam te maken voor het concept heeft The Sustainable Dance Club twee feesten gegeven. Een in Rotterdam, Off Corso en de tweede in Club 11 in Amsterdam. Het concept werd daar al helemaal uitgekleed. De lift werkte niet, want dat bespaart energie. Bezoekers konden fietsen om energie te genereren. Met emmers regenwater de wc doorspoelen en op biologisch bier de avond door.

Nu maar hopen dat de oefjes snel worden geïmplementeerd in MyTown. Dan hoeft niemand met eigen wc-water te zeulen. ●

Hofstadgroep Meisje met trauma moet komen Getuige gedwongen

Kustaw Bessems
AMSTERDAM

De lijdensweg van Malika C. is niet voorbij. De getuige in het proces tegen de Hofstadgroep wil alles achter zich laten en een nieuw leven beginnen. Maar omdat ze belastend heeft verklaard over de verdachten van terrorisme, moet zij binnenkort toch weer naar de extra beveiligde rechtszaal in Amsterdam-Osdorp, opdat de verdachten en hun advocaten haar verhaal kunnen toetsen.

Het gerechtshof bepaalde gisteren dat C. móet komen getuigen, ook al had haar advocate betoogd dat C. hiertoe niet in staat is. Zij zou te grote psychische problemen hebben, mede als gevolg van de Hofstadzaak.

C. heeft een relatie gehad met verdachte Nouredine el F., een radicale moslim die werd opgepakt met een doorgeladen machinegeweer op zak en die in twee verschillende terrorismezaken werd veroordeeld tot respectievelijk vijfen vier jaar cel. Malika

had onder meer gezegd dat Mohamed B., de moordenaar van Theo van Gogh, een islamitisch huwelijk had gesloten tussen haar en El F. En dat zij en haar geliefde tijdens hun huwelijksnacht 'onthoofdingsfilmpjes hadden gekeken in het huis van B. El F. zou de toen 16-jarige C. hebben voorgesteld om met een bomauto een winkelcentrum in te rijden.

C. vertelde dit aan de politie. Daarna ze kreeg een islamitisch getinte dreigbrief thuis. En ze zou het gevoel hebben dat justitie haar erin heeft geluisd. Ze heeft nooit willen verklaren tegenover een rechter, zelfs niet toen die besloot haar te gijzelen.

Omdat het Hofstadproces nu in hoger beroep loopt, beveelt het Hof toch weer haar komst. Als zij opnieuw zal zwijgen, zullen advocaten 'niet anders kunnen' dan opnieuw gijzeling verzoeken, zeiden zij gisteren. 'Hoe ver moet je gaan?', verzuchtte C.'s raadvrouw Angela Meijer nadat de beslissing van het Hof bekend was gemaakt. ●

Molotovcocktails op moskee

Weer aanslag Haarlem

Ana Karadarevic
AMSTERDAM

Sinds zondagavond overmachten gelovige Turken in de Selimiye moskee in Haarlem. Dit doen zij om te voorkomen dat het gebedshuis in aanbouw opnieuw doelwit wordt van een aanslag. Afgelopen zondagochtend vroeg gooiden twee mannen op brommers molotovcocktails naar de moskee.

Op 13 juli was de moskee ook al doelwit van kwaadwillenden. Zij gooiden enkele ruiten in en bekladde de moskee met leuzen als 'Kanturken' en 'Allah moet dood'. Dit gebeurde ook bij een Marokkaanse moskee in dezelfde gemeente.

In tegenstelling tot de eerste aanslag was er dit keer geen materiële schade aan het gebouw. Wel zijn de Turken in Haarlem erg geschrokken. Volgens moskeewoerddoerder Oktay Özcan zijn er in de stad geen spanningen tussen bevolkingsgroepen. 'Deze racistische aanslagen zijn een

De Selimiye moskee. HH

primeur voor Haarlem, in negatieve zin.'

De politie onderzoekt de zaak, maar heeft nog niemand opgepakt voor de twee incidenten. Maandagmiddag zegde de politie het moskeebestuur toe vaker te zullen surveilleren. Dat deden agenten al sinds het eerste incident eerder deze maand. Maar dat was kennelijk niet genoeg, aldus Özcan.

De eerder ingehuurd particuliere bewakers blijven voorlopig aan het werk. Tot het einde van de zomer slapen gelovigen in de moskee om kwaadwillenden te weren. 'Te gek voor woorden, maar nodig', zegt Özcan. De maatregelen gelden tot komend najaar. Dan wordt de moskee in gebruik genomen. ●

www.t-mobile.nl

Direct voordeel bij T-Mobile.

Alleen te bestellen via www.t-mobile.nl en 0800-236 83 78.

Vraag naar de voorwaarden of kijk op www.t-mobile.nl.

T-Mobile simply closer

1-jarig abonnement

Sony Ericsson W810i € 0,-

Nu met 150 belminuten per maand van € 19,50 voor € 15,50

Nokia 6300 € 0,-

Nu met 100 belminuten per maand van € 14,50 voor € 12,-

ooo

KORT

Dode bij steekpartij in Zuid-Limburg

Bij een steekpartij in een woning in het Zuid-Limburgse Eygelshoven is gisterochtend een 55-jarige vrouw om het leven gekomen. Een man die ook in de woning aanwezig was, raakte zwaar gewond. De vrouw was volgens de politie de bewoonster van het pand. De gewonde, een 55-jarige man uit Kerkrade, is overgebracht naar het ziekenhuis. De toedracht van de steekpartij is nog onbekend. De politie houdt een sporen- en buurtonderzoek.

Feestje

Kokkie, oftewel acteur Herman Kortekaas, wordt vandaag 77 jaar. Hoera!

ABN AMRO BLIJFT VOOROPLOPEN IN BELEGGEN

Beleggen zit bij ABN AMRO in de genen. We zijn er ook al vroeg mee begonnen: zo rond 1870 waren we een van de eerste bedrijven ter wereld die aandelenemissies voor andere ondernemingen organiseerden, toen nog onder de naam Nederlandsche Handelmaatschappij. Nu, ruim 130 jaar later, zijn we een van de grootste spelers op de beleggingsmarkt. Beleggers kunnen bij ABN AMRO kiezen uit het grootste assortiment beleggingsproducten van Nederland: ruim 25.000 in totaal.

TURBO'S EN OPTIES

Tot zo ver de cijfers. Want 'groot zijn' zegt op zich niet zo veel. Interessanter is de vraag hoe we groot zijn geworden. Laten we het zo zeggen: we hebben niet stilgezeten. De beleggingspecialisten van ABN AMRO proberen al vanaf het ontstaan van onze organisatie voorop te lopen. Bijvoorbeeld door steeds weer als eerste met iets nieuws te komen. Zo introduceerden we ongeveer vier jaar geleden als eerste bank in Nederland de Turbo: een beleggingsproduct met hefboomeffect, waardoor het mogelijk werd om razendsnel te profiteren van relatief kleine koersveranderingen – zowel omhoog als omlaag. Ondertussen is het product dan ook veelvuldig gekopieerd door

collegabanken. Bovendien waren we de eerste bank in Nederland die handel op de optiebeurs in New York mogelijk maakte voor haar klanten. En de eerste bank in Nederland die naast

eigen beleggingsfondsen ook fondsen van andere financiële aanbieders ging aanbieden – een unicum in de bankenwereld dat onze klanten in één klap een enorme keuzevrijheid gaf.

KENNIS

We lopen ook graag voorop als het gaat om het verzamelen en uitwisselen van kennis over beleggen. Daarom houden zich alleen al in Nederland bij ABN AMRO duizenden mensen bezig met beleggen. Daarnaast kennen

we een groot aantal specialisten die verder de diepte in kunnen gaan waar het gaat om kennis en informatie. AA Advisors in Parijs bijvoorbeeld, een onafhankelijke dochter van

winstgevende adviezen' (Beleggers Belangen, 19 januari 2007). "Ja, maar daar betaal je dan ook extra voor," horen we dan nog wel eens. Nou, niet per se. Want ook op het gebied van tarieven lopen we vaak voorop. Kijk voor de aardigheid maar eens op onze site www.tarievenvergelijker.nl, waar u heel eenvoudig verschillende aanbieders met elkaar kunt vergelijken. Van alle beleggers die hier tarieven vergelijken is maar liefst 80% het voordeligst uit bij ABN AMRO. Wilt u ook met ons beleggen? Ga dan naar www.abnamro.nl/tradeglobe. Daar vindt u alles over beleggen met onze experts, over zelf beleggen en over hoe u onze vermogens-experts voor u kunt laten beleggen.

GENEN

De drang om voorop te lopen zit diep in de genen van ABN AMRO. Net als de kennis die we in de afgelopen jaren verzameld hebben. En wat in de genen zit, gaat er niet meer uit. Dus wat er in de toekomst ook met onze bank gaat gebeuren, we blijven vooroplopen in beleggen. Alsof er niets verandert.

ABN AMRO die volledig gericht is op het onderzoeken en beoordelen van de prestaties van beleggingsfondsen en fondshuizen.

WINSTGEVEND ADVIES

Gelukkig blijven onze inspanningen niet zonder resultaat. Volgens het toonaangevende magazine Beleggers Belangen gaf ABN AMRO afgelopen jaar 'de meest

ALSOF ER NIETS VERANDERT

Internationaal onderzoek naar eerlijkheid Nederlander pikt gevonden mobiel

Novum
AMSTERDAM

Nederlanders houden een gevonden mobieltje maar wat graag voor zichzelf. Als test legde het Amerikaanse tijdschrift Reader's Digest duizend mobiele telefoons op drukke openbare plaatsen in de grootste steden van 32 landen.

In Amsterdam werden die mobieltjes opvallend vaak opgehaald en in eigen zak gestopt. Zelfs vaker dan in de andere onderzochte grote steden. In de lijst die Reader's Digest aanlegde, bungelt Amsterdam zelfs helemaal onderaan de lijst: zestien van de dertig mobieltjes werden in eigen zak gestoken.

Ook Roemenen, Maleisiërs en inwoners van Hongkong scoren slecht

in het wereldwijde onderzoek van het tijdschrift.

Het doel van het onderzoek was om eerlijkheid te testen. Slovenie wint glansrijk: in Ljubljana, met 267 duizend inwoners de kleinste stad van het onderzoek, werden 29 van de dertig mobieltjes teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar. Toronto in Canada, Seoul in Zuid-Korea en Stockholm in Zweden doen amper onder voor de Slovenen en staan keurig in de topvijf. In totaal werden 654 van de 960 mobieltjes teruggegeven, een percentage van 68.

In Amsterdam pikte een bejaard echtpaar op de Damrak het mobieltje in, terwijl in New York een 16-jarige jongen met dreadlocks de telefoon zonder te twifelen teruggaf. Leeftijd speelt bij eerlijkheid geen bepalende

rol, concludeert Reader's Digest. In Amsterdam liepen twee politieagenten met een grote boog om een rinkelend mobieltje in de Kalverstraat heen, en in Mumbai mobiliseerde een winkelier een groep vrienden om een oneerlijke vinder tot de orde te roepen.

Toeristen zorgden ervoor dat Amsterdam niet helemaal onderaan de lijst zou staan: vier toeristen stuitten in Amsterdam op een mobieltje en alle vier bleken ze eerlijk. Amsterdam viel om uiteenlopende redenen op. Zo zou een jongen van rond de 10 zijn ouders met een kus en een glimlach hebben overtuigd om de telefoon te mogen houden. In Sao Paolo in Brazilië liet een moeder juist weten dat haar drie kinderen 'zullen weten wat eerlijkheid is'.

Merkrecht Overleg over kunstzinnig project

Toch halal-variant van Hema

Novum
AMSTERDAM

Hema wil met de stichting Mediamatic overleggen over de doorgang van het culturele project El Hema. Dat gebeurt nadat de winkelketen Mediamatic had gemaakt het project te staken omdat met El Hema inbreuk gemaakt zou worden op het auteurs- en merkrecht van Hema.

El Hema is een project waarbij een fictieve Arabische variant van het 'oer-Hollandse' warenhuis is gecreëerd. Hema wil nu onderzoeken hoe El Hema doorgang kan vinden.

Omdat Hema sympathie heeft voor kunstzinnige initiatieven reikt de keten Mediamatic de helpende hand, liet het bedrijf gisteren weten. Vrijdag was nog het standpunt dat het project El Hema onmiddellijk moest stoppen en dat alle El Hema-producten 'ter vernietiging' bij het distributiecentrum van de keten moesten worden afgeleverd. Het is nog onduidelijk of Mediamatic ingaat op het voorstel van Hema.

Het team van Mediamatic heeft voor El Hema allerlei Arabische 'Hemaproducten' ontwikkeld, zoals halal Hemaworsten, Arabische chocoladeletters en 'voordelige hoofd-doekjes van goede kwaliteit'.

Als de partijen tot overeenstemming komen, opent de tentoonstelling El Hema eind augustus in het Post CS-gebouw bij het Amsterdamse Centraal Station.

El Hema, Arabisch logo ontworpen door Tarek Atrissi Design.

Gedroogbeleid Voorstel politiechef

Vijf hennepplanten in huis al strafbaar

Novum
AMSTERDAM

De politie moet stoppen met het gedogen van de thuisteelt van vijf of minder hennepplanten. De planten leveren tegenwoordig veel meer op. Dat stelde politiechef Ben Janssen van het Nationaal Netwerk Drugsexpertise (NND) in het Radio 1-programma De Ochtenden.

Het NND heeft aan de raad van hoofdcommissarissen geadviseerd alle thuisteelt strafbaar te stellen. De raad neemt in het najaar een beslissing.

Vijf planten kunnen tegenwoordig één kilo hennep opleveren, wat neerkomt op een opbrengst van 2.600 tot 3.000 euro, zegt Janssen. 'Dat is aanmerkelijk hoger dan de toegestane hoeveelheid van vijf gram wiet die je in bezit mag hebben.'

Het NND heeft ook voorgesteld de zogeheten growshops, die attributen voor de hennep teelt verkopen, harder aan te pakken. De shops moeten volgens de drugsexperts verplicht een vergunning krijgen. Ook pleit het NND voor hogere straffen voor hennep teelt. Nu kan de rechter maximaal een taakstraf van 80 uur opleggen.

Vijf planten kunnen één kilo hennep opleveren. HH

Voorstel aan Bureau Jeugdzorg

Rotjochies naar asielcentra

Novum
AMSTERDAM

Probleemjongeren kunnen worden opgevangen in asielzoekerscentra. Daarmee kunnen de wachtlijsten in de jeugdzorg worden teruggedrongen. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) heeft gisteren dit idee neergelegd bij Bureau Jeugdzorg.

Het COA stelt ervaring te hebben met het begeleiden van minderjarige vluchtelingen. 'Dat is ook een doelgroep die aandacht behoeft', zegt de woordvoerder. De organisatie zegt dat ze naast expertise ook beschikt over de middelen om de jongeren te

helpen met een opleiding en hun tijdsbesteding.

Het COA krijgt over twee tot drie jaar ruimte in de centra nu door de pardonregeling er een uitstroom van asielzoekers in gang is gezet. Het COA vindt het 'zonde' om een 'kwalitatief goede organisatie waarin is geïnvesteerd' en die over 'expertise' beschikt, 'opzij te zetten'.

Minister voor Jeugd en Gezin André Rouvoet (CU) ziet niets in het idee. 'Voor deze jeugd zijn er allerlei andere voorzieningen en het COA hoort hier niet bij', laat de minister via zijn woordvoerder weten. Hij noemt het opvangen van asielzoekers de primaire taak van het COA.

LEKKER SLANK DE ZOMER IN...

WEEKWAARDEBOEK VAN WEEKEND COMPANY 1397 €19,-

SAMSUNG C170 PREPAID INCLUSIEF €10,- BELTEGOED!

Verkrijgbaar bij: debitel Shop en It's Mobile of via www.debitel.nl

○○○

KORT Jongerenbende Delfzijl opgerold

De politie heeft twaalf jongeren uit Delfzijl en het nabijgelegen Farmsum aangehouden. Zij zouden verantwoordelijk zijn voor een reeks vernielingen en enkele fietsendiefstallen. De jongeren zijn inmiddels vrij maar moeten zich beschikbaar houden voor verder onderzoek. De jongeren variëren in leeftijd van 16 tot 19 jaar. Ze verklaarden dat ze uit verveling hebben gestolen en vernield. Het grootste deel van de groep is eerder met de politie in aanraking geweest. Volgens de politie gaat het in totaal

om veertig overtredingen die het afgelopen halfjaar zijn begaan. Daarbij zijn onder meer straatmeubilair, tuinen en auto's vernield. De totale schade wordt geschat op twaalfduizend euro.

Limburg in het geweer tegen kinderporno

In Kerkrade, Landgraaf, Heerlen en Schinnen zijn een onbekend aantal computers, usb-sticks en dvd's in beslag genomen in het kader van een Duits onderzoek naar kinderporno. Het gaat om een grote zaak met enkele honderden verdachten in heel Europa, licht de Limburgse politie toe. In Nederland zouden rond de 140 personen

kinderporno hebben gedownload van een Duitse website. Er is nog niemand aangehouden. De politie stelt dat het onderzoek geruime tijd gaat duren. Op korte termijn hoopt men duidelijkheid te krijgen over het surfgedrag van de verdachten.

Geldhonden vinden half miljoen euro

De geldhonden Boy en Tara van de Douane hebben onlangs bij een controle-actie in een confectiebedrijf in Amsterdam een half miljoen euro bij elkaar gesnuffeld. Ze vonden de bankbiljetten in zakken en dozen die tussen kleding en rollen stof waren verstopt. Het geld is in beslag genomen.

Dealer uit Amsterdamse Bijlmer betrapt POLITIE TREFT XTC-PILLEN EN ILLEGALE NIGERIAAN AAN

In de woning van een 59-jarige straatdealer in de Amsterdamse Bijlmer is de politie gestuit op 16.000 xtc-pillen. Ook troffen agenten er een illegale Nigeriaan aan met 143 pillen en een groot geldbedrag op zak. De straatdealer werd dinsdagavond op heterdaad betrapt toen hij verdovende middelen verkocht in de Warmoesstraat in het centrum. In zijn fietsstuur had de man 43 bolletjes cocaïne verstopt. Beide mannen zijn aangehouden.

Vissen naar gegevens (1)
Voor de tweede keer deze maand waarschuwt de Postbank haar klanten voor een nep e-mail: een zogeheten *phishingmail*.

Vissen naar gegevens (2)
In deze e-mail, die in gebrekkig Nederlands is geschreven, wordt mensen gevraagd hun inloggegevens 'ter controle' op te geven.

Vissen naar gegevens (3)
Ook bevat de e-mail een link naar een nagemaakte inlogpagina van de Postbanksite. Inmiddels zijn al tientallen klachten binnengekomen. De nepsite wordt zo snel mogelijk uit de lucht gehaald.

Venezuela Chavez wil grondwet wijzigen en heeft genoeg van critici

Zet buitenlanders met kritiek het land uit

Hugo Chavez heeft genoeg van buitenlanders die kritiek uitoefenen op zijn beleid wanneer ze te gast zijn in Venezuela.

Sanne Rooseboom

AMSTERDAM

Om te bewijzen dat hij geen tiran is, gaat president Chavez buitenlanders Venezuela uitzetten die zeggen dat hij een tiran is. Het gaat niet om zijn eigen reputatie, aldus Chavez, maar om de waardigheid van Venezuela. 'Hoe lang tolereren we het nog dat iemand uit welk land ter wereld dan ook hierheen komt om te zeggen dat hier een dictatuur heerst, dat de president een tiran is? Nee, dat is nu verboden voor buitenlanders.' De president heeft opdracht gegeven aan enkele van zijn mensen buitenlanders in de gaten te houden, kritische uitspraken die publiekelijk worden gedaan bij te houden en mensen zo nodig het land uit te zetten.

Tegenstanders van de regering Chavez beschuldigen de president ervan zijn olierijke natie op weinig subtiele wijze de richting van een Cuba-achtige dictatuur uit te duwen. Vorige maand nog zei de voorzitter

Hugo Chavez: 'Ik heb geen geheim masterplan en niet de bedoeling een Sovjetregime in te voeren.' HO NEW/REUTERS

van de Mexicaanse regeringspartij tijdens een vergadering in hoofdstad Caracas dat Chavez pogingen doet om voor onbepaalde tijd aan de macht te kunnen blijven.

Dit soort kritiek van buitenlanders ergert Chavez. Elke week houdt hij een tv-toespraak waarin hij de staat van het land bespreekt. Deze week kregen zijn critici ervan langs tijdens

de zes uur lange uitzending.

Het stoort Chavez dat iedereen doet alsof hij een geheim masterplan heeft, *un plan secreto*, en de bedoeling een soort Sovjetregime in te voeren in

Venezuela. 'Dat slaat nergens op,' aldus de president. Dus wil hij het van buitenlandse gasten (voornamelijk politici) niet meer horen.

Deze week vergadert de Venezolaanse regering over een grondwetswijziging die Chavez in staat zou stellen een onbeperkt aantal termijnen achter elkaar herkozen kunnen worden. In Latijns-Amerika is dat zeer omstrede en in de meeste landen niet toegestaan omdat in het verleden meerdere gekozen presidenten weigerden hun macht op te geven. Chavez is tegelijkertijd bezig met het herschikken van de Venezolaanse politiek door een socialistische superpartij te vormen waarin tientallen kleinere linkse partijen opgaan.

Behalve buitenlanders hebben ook bisschoppen kritiek op deze gang van zaken. Ze vinden het onzin dat een vergadering over iets belangrijks als een grondwet, achter gesloten deuren plaatsvindt. Als reactie daarop haalde Chavez hard uit naar de gestelijken: 'Deze bisschoppen, die de machtige klassen beschermen, maken deel uit van dezelfde extreemrechtse stroming binnen de katholieke kerk die de dictaturen van Pinochet en Argentinië verdedigden.' ●

Hiv-schandaal 'Bulgaren vrij in ruil voor nauwere banden met Europa'

Libië en EU werken aan een deal

Libië wil best zes Bulgaarse gevangenen vrijlaten, maar dan moet de Europese Unie wel weer banden met het land aanknopen.

Redactie buitenland

AMSTERDAM

De zes zitten al jaren vast, na ter dood te zijn veroordeeld samen met het hiv-virus. Vorige week is dit vonnis omgezet in levenslang. Familieleden en nabestaanden van de kinderen namen genoegen met een fors geldbedrag, in ruil waarvoor ze afzagen van hun eis tot de doodstraf.

Het werd al snel duidelijk dat de vijf verpleegsters en een arts zouden worden uitgeleverd aan Bulgarije. De vraag was alleen welke beloning Libië daarvoor wilde hebben.

Op dit moment is een delegatie uit Brussel in de Libische hoofdstad Tripoli om te onderhandelen. Naar verluidt wil deze wel een deal maken, maar niet eentje waaruit zou blijken

dat de zes schuldig zijn. De medici hebben zelf altijd alle schuld ontkend. Een van de delegatieleden is Cecilia Sarkozy, de vrouw van de Franse president. Ze heeft zondag gesproken met de Libische leider Gad-

dafi. Een andere eis van Libië zou extra geld zijn voor de behandeling van de besmette kinderen. Volgens een Bulgaarse minister is het heel simpel: 'Als Libië genoeg goede wil toont, ligt er zo een akkoord.' ●

Demonstratie in Sofia voor de zes Bulgaarse gevangenen. V.PETROVA/AP

Verenigde Staten 'No to Osama and Obama'

Geen excuus Romney voor Bin Laden-foto

AP

EXETER

Mitt Romney, de Republikeinse hoop voor de komende Amerikaanse presidentsverkiezingen, weigert excuses aan te bieden voor een omstreden foto uit zijn campagne.

Achter een poserende Romney wordt een bord omhooggehouden met daarop de tekst 'No to Osama, Obama and Chelsea's moma'. Twee van zijn Democratische rivalen, Barack Obama en Hillary Clinton ('de moeder van Chelsea'), worden dus vergeleken met de leider van Al Qaida. Op een andere foto houdt Romney zelf het bord ook nog eens omhoog.

Romney wil echter van geen verontschuldigen weten. 'Ik ga niet eerst alle borden, T-shirts en buttons lezen voordat ik op de foto ga. Ik moet namelijk heel vaak op de foto met mensen. Bovendien heb ik niets

te zeggen over een bord dat iemand anders omhoog houdt.'

De gewraakte foto is vorige week genomen tijdens een verkiezingsbijeenkomst in North Carolina. Dit weekend kreeg Romney de wind van voren op een bijeenkomst in Exeter, New Hampshire. Daar vroeg iemand uit het publiek om excuses, omdat die het ongepast vond dat Obama en Clinton werden vergeleken met de architect van '11 september'.

Deze Jerid Kurtz, die schrijft voor een weblog, toonde zich verontrust 'omdat ik nog precies weet waar ik was op 11 september. Hoe kun je welke Amerikaan dan ook vergelijken met Osama bin Laden? Hoe kun je dat doen?' Kurtz heeft pikant genoeg een verleden als campagnemedewerker van de Democraten. De Republikeinen toonden zich dan ook niet onder de indruk van de kritiek. ●

Verborgen boodschap in advertentie

'MILITAIRE LEIDER THAN SHWE VAN BIRMA IS MOORDENAAR'

Een advertentie die gisteren in de Birmaanse krant *Myanmar Times* verscheen, blijkt te zijn geplaatst door een groep Deense satirische kunstenaars. Daarnaast bevat de advertentie een verborgen boodschap dat de leider van de militaire junta in Birma (Myanmar), generaal Than Shwe, een 'moordenaar' is. Op het oog lijkt de advertentie, met de afbeelding van een palmboom en een zoon en een lofzang op het prachtige land en de aardige men-

sen, een oproep aan Scandinaviërs om een bezoek te brengen aan Birma. Maar wie het vreemde lange woord achterstevoren leest, ziet: 'killer than shwe' oftewel Than Shwe Moordenaar. De advertentie is het werk van de kunstenaarsgroep Surrend. Dit vertelde Pia Bertelssen, een van de leden van de groep. De kunstenaars willen laten zien dat ook dictatoriale leiders kunnen worden bekritiseerd.

KORT

Centrum van Barcelona uren zonder stroom

In Barcelona ging gisteren het licht uit. Het centrum van de tweede stad van Spanje werd rond 11.00 uur getroffen door een stroomstoring die veroorzaakt werd door een defecte kabel. Niet alleen particulieren, maar ook ziekenhuizen, bedrijven en het openbaar vervoer ondervonden hinder van de storing. Rond 15.00 uur 's middags was volgens Red Electrica, het bedrijf dat verantwoordelijk is voor het Spaanse elektriciteitsnetwerk, de helft van de stroomtoevoer weer hersteld. Ongeveer 300.000

consumenten hebben op de een of andere manier last ondervonden van de storing. 's Middags zaten zeker nog 130.000 van hen zonder stroom.

Zuurstoffles duiker door bliksem getroffen

Een 36-jarige Amerikaanse duiker is voor de kust van Florida omgekomen toen zijn zuurstoffles door de bliksem werd getroffen. De man was volgens de brandweer zondag met drie anderen aan het duiken even uit de kust van Deerfield Beach. De bliksem sloeg in toen de duiker boven water kwam. Drie andere duikers hesen de man aan boord van hun boot en zonden een radiobERICHT uit waarin ze om hulp vroegen.

De man werd overgebracht naar het ziekenhuis, maar bleek bij aankomst te zijn overleden. Een autopsie moet nog uitwijzen of de man is geëlectrocuteerd of verdrinken.

Toeristen ontvluchten brandende bus

Ongeveer vijftig toeristen hebben zich gisteren het vege lijf weten te redden toen de bus waarin zij zaten in de Gotthardtunnel in brand vloeg. Over de oorzaak van de brand is nog niets bekend. Volgens de chauffeur was er rook uit de motorkap gekomen en had hij, toen hij dat merkte, zijn passagiers onmiddellijk opdracht gegeven de bus te verlaten.

213

Met 560 kilo is een 42-jarige Mexicaan de dikste man ter wereld. Maar omdat hij al 200 kilo kwijt is kan hij ook nog de 'man die het meest is afgevallen' worden. Hij weegt nu 362 kilo.

1

Feestje
De Amerikaanse filmregisseur Gus van Sant wordt vandaag 55. Hoera!

1

Kindjes alleen op het droge
De gemeenteraad in Bournemouth verbiedt opblaasbare zwembanden uit het gemeentelijke zwembad. Ze menen dat de bandjes bacteriegevoelig zijn en makkelijk tot ongelukken kunnen leiden.

Groot-Brittannië

Overstromingen in de Cotswolds

Een bijzonder natte vakantie voor deze kampeers in Tewkesbury, in het midden van Engeland. Stortregens zorgden voor plotselinge overstromingen en zorgden ook op de weg voor enorme overlast. Zo'n 2.000 mensen in de

Cotswolds, een van Englands mooiste gebieden, moesten worden ondergebracht in een noodopvang. In heel Groot-Brittannië is het al weken nat. De schade loopt in de honderden miljoenen. ● REUTERS

Kritiek Schoolboeken herschrijven

Ophief over Palestijns leed in schoolboek Israël

In Israël is ophief ontstaan over een nieuw lesboek, waarin de oprichting van de staat Israël als een tragedie voor het Palestijnse volk wordt beschreven.

Godelief Swank
AMSTERDAM

Voor het eerst belicht een Israëliësch schoolboek de oprichting van de staat Israël vanuit zowel Israëliësch als Palestijns oogpunt.

'De Arabieren noemen de oorlog de Nakba, een oorlog van catastrofe, verlies en vernedering en de joden noemen het de Onafhankelijkheidsoorlog' staat in het door de overheid goedgekeurde geschiedenislesboek, dat alleen bestemd is voor Arabische scholieren. Zij vormen zo'n 20 procent van het totaal aantal scholieren in Israël.

Minister Avigdor Lieberman van de anti-Arabische partij Yisrael Beiteinu noemde de beslissing van on-

derwijsminister Yuli Tamir om de Palestijnse versie van de gebeurtenissen in het lesboek op te nemen 'een volledig gebrek aan nationale trots'. De Likud-partij van Benjamin Netanyahu eiste zondag zelfs het ontslag van Tamir, meldde de BBC.

Eerdere lesboeken belichtten alleen de gangbare Israëliësch versie van de geschiedenis, waarin de historische verbintenis van Joden met hun heilige land en de noodzaak van een Joodse staat vanwege hun vervolging in Europa centraal staan.

Dat honderdduizenden Palestijnen als gevolg van de strijd op de vlucht sloegen of uit hun huizen werden verjaagd en niet meer mochten terugkeren, wordt meestal niet genoemd.

Ook deze week kondigde de Venezolaanse president Chavez aan om alle 'kapitalistische idealen uit de schoolboeken te verwijderen, en besloot de Taiwanese overheid ongeveer vijfduizend 'ongepaste verwijzingen

naar Chinese historische figuren' te schrappen. Nederlandse scholieren moeten ondertussen de canon van de vaderlandse geschiedenis uit hun hoofd leren, en Turkse wetenschappers zijn het nog altijd niet eens hoe de Armeense kwestie nu de geschiedenisboeken in moet gaan.

'Landen hebben geschiedschrijving nodig om een nationaal eenheidsgevoel te creëren', reageert historicus Ruud Hoff. 'Geschiedenis bindt. Daar worstelen jonge landen als Ghana en de Verenigde Staten enorm mee.'

Bovendien probeert ieder land volgens hem zijn zwarte bladzijden weg te moffelen. 'Ook Nederland. Pas in 1969 sprak de psycholoog Huetting in een VARA-uitzending over 'oorlogsmisdaden', toen hij het had over de politionele acties in 1947 en 1948 in Indonesië. Iedereen viel over hem heen. Het mochten geen oorlogsmisdaden genoemd worden, maar 'excessen'. ●

Afghanistan Voormalige koning gestorven

Zahir Shah was Vader van de Natie

Afghanistan treurt om het overlijden van zijn voormalige koning Mohammad Zahir Shah. Tijdens zijn koningschap kende Afghanistan lange tijd rust.

Redactie buitenland
AMSTERDAM

De voormalige koning van Afghanistan, Mohammad Zahir Shah, is op 92-jarige leeftijd overleden. Dat heeft president Hamid Karzai gisteren bekendgemaakt.

Zahir Shah was de laatste koning van Afghanistan. Hij heeft veertig jaar op de troon gezeten maar moest in 1973, na een paleisrevolutie, het veld ruimen. Toen de Taliban eind 2001 waren verdreven, riepen velen om zijn terugkeer, niet alleen uit ballingschap maar ook als koning. In april 2002 kwam Zahir Shah na bijna dertig jaar in Italië te hebben gewoond inderdaad terug naar Afghanistan, maar hij liet het bestuur van het land over aan Karzai. De monarchie werd officieel afgeschaft en Zahir Shah kreeg de eretitel Vader van de Natie.

Zahir Shah werd op 19-jarige leeftijd koning, enkele uren nadat zijn vader, koning Muhammad Nadir Shah, voor zijn ogen was vermoord.

Hoewel Afghanistan ook onder het bestuur van Zahir Shah een arm land was, heeft hij veel betekend voor

de vrijheid in het oerconservatieve land. Tijdens zijn regeerperiode kregen vrouwen toegang tot onderwijs, het recht om te stemmen en genoot de pers een grote mate van vrijheid. Het was een vreedzame periode in de geschiedenis van Afghanistan en dat maakte de koning erg geliefd onder de Afghaanse bevolking.

Zijn kleinzoon, Mustafa Zahir, zei vorige maand in een interview met het persbureau AP dat Afghanistan altijd arm is geweest, maar onder zijn grootvader een stabiel land was. 'Zijn koninklijke waardigheid is niet te evenaren', aldus Mustafa Zahir. Hij vertelde ook dat Zahir Shah er eerder dit jaar al eens zo slecht aan toe was dat de familie toen dacht dat hij het niet zou halen. ●

Mohammad Zahir Shah. HH

Aidsremmers uit de schappen

'Ze hebben niets anders'

Redactie buitenland
AMSTERDAM

Het Zwitserse farmaceuticabedrijf Roche heeft een grote lading aidsmedicatie teruggeroepen. Het medicijn Viracept, dat vooral gebruikt wordt in ontwikkelingslanden, heeft de behandeling van tienduizenden mensen ernstig verstoord.

Viracept werd in juni uit de schappen gehaald nadat sporen van een gevaarlijke chemische stof waren gevonden. Wanneer Viracept terug op de markt komt durft Roche niet te zeggen.

De wereld gezondheidsorganisatie WHO maakt zich grote zorgen over de behandeling van hiv-geïnfecteerden in arme landen. Ze hebben nu de keuze tussen stoppen met een

levensreddend medicijn, of een medicijn dat mogelijk een levensgevaarlijke chemische stof bevat. Volgens de WHO had Roche veel eerder openheid van zaken moeten geven. 'Ze hadden niet zoveel medicijnen hoeven terugroepen als ze duidelijk hadden verteld welke ladingen besmet zijn en om welke landen het gaat', aldus Dr. Lembit Rago van het WHO in de *New York Times*. 'Je kunt in arme landen niet zomaar een medicijn veranderen. Een ander medicijn is namelijk meestal niet voorhanden.'

Op een aidscongres in Sydney Australië zei Dr. Anthony Fauci, een belangrijke Amerikaanse arts, dat de wereld de strijd met aids aan het verliezen is. 'Er worden dagelijks meer mensen besmet met aids dan we kunnen behandelen,' aldus Fauci. ●

●●●

KORT Vluchtelingenexodus uit Mogadishu

Alleen al vorige week zijn zo'n tienduizend inwoners van Mogadishu het geweld in de Somalische hoofdstad ontvlucht, en de exodus gaat door. Dat schreef de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR gisteren in een verklaring. Degenen die recentelijk juist weer naar de stad waren teruggekeerd, zijn opnieuw gevlucht omdat ze vrezen voor hun leven. In Mogadishu blijft het onrustig sinds Somalische en Ethiopische troepen in december de Raad van Islamitische Rechtbanken verdreven, die de stad

en grote delen van het zuiden van Somalië vorig jaar in handen had. De restanten van de moslimmacht plegen sindsdien regelmatig aanslagen.

EU waarschuwt Oostenrijk tegen vrachtwagenverbod
De Europese Commissie heeft de Oostenrijkse regering gisteren gewaarschuwd dat zij voor de A12 tussen Oostenrijk en Duitsland geen verbod op zware vrachtwagens kan instellen. De autoriteiten in Tirol wilden zware vrachtwagens de toegang tot de vallei van de Inn ontzeggen om stikstofdioxidevervuiling tegen te gaan. De maatregel zou gelden voor trucks met afval, graan, hout, stenen en puin. De

Commissie stelt echter dat het verbod geen grote verbetering van de luchtkwaliteit tot gevolg zou hebben.

Succesvolle scheiding Siamese tweeling
Chinese artsen zijn erin geslaagd een vier maanden oude Siamese tweeling te scheiden. De meisjes zaten met de borst en buik aan elkaar vast. De meisjes hadden geen borstbeen en hun levers, harten en een groot deel van de borst en de buik waren aan elkaar gegroeid. De chirurgen scheidden de levers, herplaatsten de harten en maakten afzonderlijke borstbenen. De toestand van beide meisjes is stabiel maar de cruciale fase is nog niet voorbij.

Waarschuwing van Libanese sjeik Nasrallah 'RAKETTEN KUNNEN ELKE HOEK VAN ISRAËL RAKEN'

Hezbollah beschikt over raketten waarmee de groep 'elke hoek' van de staat Israël kan raken, inclusief Tel Aviv. Dat zegt de leider van de Libanese militie, sjeik Hassan Nasrallah, in een vraaggesprek met Al-Jazeera. Eris inmiddels een jaar verstreken sinds Israël en Hezbollah in Libanon oorlog voerden. Nasrallah zegt dat de oorlog Hezbollah niet in zijn militaire mogelijkheden heeft beperkt.

AP

* !

Nu alleen in de cel

In Spanje is een van de bekendste bankrovers gearresteerd. De 'einzalganger', zoals hij werd genoemd, had meer dan 30 banken overvallen.

* !

Maar hij ging wél snel

Een vliegtuigje is gisteren in een flatgebouw in het Zwitserse Basel gevlogen. De overleden piloot wilde een snelheidsrecord vestigen.

* !

Lerares geeft natte straf

Een lerares van een Maleisische kostschool heeft 170 meisjes een half uur tot hun nek in een visvijver laten hurken omdat zij, ondanks waarschuwingen, maandverband in het toilet bleven gooien.

Rusland Populariteit van mediagenieke burgemeester tanende

Afscheid Loezjkov in zicht

Burgemeester Joeri Loezjkov van Moskou is razend populair. Hij is het Russische ideaalbeeld van een leider: volks, autoritair en besluitvaardig. Volgend jaar moet hij waarschijnlijk opstappen.

Hans Crooijmans

MOSKOU

Hij zinspeelde al een poos op zijn afscheid. In september wordt Joeri Loezjkov immers 71 jaar, hoogste tijd om met pensioen te gaan. Maar begin juni was daar president Vladimir Poetin, die hem plompverloren vroeg een vijfde termijn als burgemeester van Moskou te aanvaarden. Tja, wie Poetin iets durft te weigeren, moet in Rusland heel sterk in zijn schoenen staan. Dus plakt de olijke, ijdele en ogenschijnlijk kerngezonde Loezjkov er nog eens een periode van, in principe, vier jaar aan vast.

Russen hebben over het algemeen weinig op met politici en bestuurders. Des te opmerkelijker dat Loezjkov zich sinds zijn aantreden in 1992 bij de grote meerderheid van de ruim tien miljoen Moskovieten razend populair heeft gemaakt. De meest gehoorde verklaring is dat Loezjkov voldoet aan het Russische ideaalbeeld van een leider: volks, autoritair en besluitvaardig.

Op zijn beurt voelt de mediagenieke 'tsaar van Moskou' feilloos aan welke acties bij zijn burgers in de smaak vallen. Is het verkeer weer eens volledig vastgelopen, de stroom uitgevallen of laat een metrolijn het een paar uur afweten, dan schoffelt hij publiekelijk de daarvoor verantwoordelijke ambtenaren. Loezjkov is een vaste tribuneklant bij belangrijke voetbal-, ijshockey- of tenniswedstrijden. En hij komt aannemers persoonlijk tot speed manen als er een groot woning- of verkeersproject dreigt te vertragen.

De 'tsaar van Moskou' voelt feilloos aan wat in de smaak valt

De burgemeester beslist ook in zijn eentje over vergunningen voor een evenement of politieke demonstratie. De afgelopen jaren greep hij die bevoegdheid onder meer aan voor het verbieden van een Gay Parade,

Jelena Batoerina en Joeri Loezjkov, een markant stel. GRIGORY DUKOR/REUTERS

want homoseksualiteit is volgens Loezjkov het werk van 'de Satan'. De doorsnee Moskoviet haalt zijn schouders op bij die argumentatie, maar is stiekem blij dat het centrum van zijn stad verschoond blijft van dergelijk theater.

Loezjkov is alomtegenwoordig, bemoeit zich overal tegenaan. Toen de familie van Boris Jeltsin verbolgen was over de locatie van het graf van de overleden ex-president – naast dat van de vrouw van aartsrivaal Michael Gorbatsjov – was het de burgemeester zelf die een geschiktere plek aanwees op de Moskouse begraafplaats.

De timmermanszoon Joeri Michailovitsj Loezjkov studeert eind jaren vijftig af in de chemie aan het Goebkin Instituut voor Olie en Gas in Moskou. Hij werkt op een onderzoeksinstituut totdat hij in 1965 een carrière begint op het Sovjetministerie voor Chemische Industrie. Rond die tijd wordt hij ook lid van de Communistische Partij. Dat doet hij meer om zijn carrière impulsen te geven

dan dat hij overtuigd aanhanger is van de marxistisch-leninistische leer.

Twintig jaar lang fungeert Loezjkov vrij anoniem als lid van de Mossovjet, de Moskouse gemeenteraad. In de nadagen van de Sovjet-Unie, als Gorbatsjov de ruimte geeft aan 'liberalen', schopt hij het ineens tot voorzitter van dit meer dan duizendkoppige orgaan.

Als plaatsvervangend burgemeester van Moskou steunt Loezjkov president Jeltsin in augustus 1991 bij het verwijderen van een coupogging van communisten. Een jaar later krijgt hij zijn beloning. Jeltsin schuift de zwakke burgemeester Gravit Popov aan de kant en benoemt Loezjkov. Om direct bij de Moskovieten in de gunst te raken, biedt Loezjkov gepensioneerden – vrouwen van boven 55 jaar, mannen boven de 60 jaar – gratis openbaar vervoer aan.

Moskou heeft onder het bestuur van Loezjkov veel weg van een bouwput. Maar het resultaat is dat de saai

metropool transformeert tot een bruisende wereldstad die alle grote internationale merken aantrekt en symbool wordt van snel groeiende Russische welvaart. De inwoners waarderen zijn aanpak.

Loezjkov is alomtegenwoordig en bemoeit zich overal tegenaan

Drie keer op rij, in 1996, 1999 en 2003, wint Loezjkov de burgemeestersverkiezing met een overweldigende meerderheid. Hij geniet van zijn populariteit en zint op een landelijke doorbraak. In 1998 vormt Loezjkov, een politieke beweging (Vaderland) die hem naar het presidentschap moet catapulteren. Jeltsins benoeming van Poetin, eerst als premier, later als president, frustreert dat voorkomen. Bij de parlementsverkiezingen

van december 1999 eindigt de partij Vaderland als derde. Kort voor de presidentsverkiezingen van maart 2000 sluit Loezjkov zich aan bij de gedoodverfde winnaar. Hij kent sindsdien zijn plaats. Hij ontpopt zich tot een loyale medestander van Poetin en consolideert zo ook zijn eigen eigen positie en status.

Russische kranten plaatsen intussen vraagtekens bij plotselinge rijkdom van Loezjkovs echtgenote Jelena Batoerina, die hij eind jaren tachtig leerde kennen als assistente op diens ministerie. In 1991, na het overlijden (aan kanker) van zijn eerste vrouw, trouwt Loezjkov met de 26 jaar jongere Batoerina. Nog hetzelfde jaar richt ze Inteko op, een bedrijf dat onder meer actief is in de bouw.

De vrouw van Loezjkov is de rijkste vrouw van Rusland. Toeval?

Volgens hardnekkige geruchten had Inteko eind jaren negentig zo'n 20 procent van de volledig door de gemeentelijke overheid – lees: Loezjkov – gereguleerde bouwmarkt in handen. Vooral via Inteko creëerde Batoerina een door het zakenblad Fortune geschat vermogen van 1,9 miljard euro, waarmee ze de rijkste vrouw van Rusland is. 'Kan ik er wat aan doen dat mijn vrouw zo goed is in zakendoen?', luidt stevast Loezjkovs commentaar als hem naar de kwestie wordt gevraagd.

Zelf ontvangt de burgemeester een officieel salaris van 4.000 euro per maand, een auto met chauffeur en een datsja. Die beloning behoudt hij als hij met pensioen gaat. In principe geldt zijn benoeming tot 2011. Net als gouverneurs in Russische regio's wordt de burgemeester van Moskou niet meer gekozen, maar door de president aangewezen.

De kans is echter klein dat Loezjkov die termijn volmaakt. En niet alleen omdat, vanwege de aanhoudende verkeerschaos en het tekort aan woningen, zijn populariteit bij de Moskovieten begint te tanen.

Maar volgend jaar wordt er een nieuwe Russische president gekozen. Die zal op essentiële bestuurlijke posten zo goed als zeker zijn vertrouwelingen plaatsen. Moskou maakt zich op voor een nieuwe tsar. ●

KORT

Aftrap voor laatste overleg over EU-verdrag

De ministers van Buitenlandse Zaken van de EU-landen zijn gisteren in Brussel formeel de laatste ronde van gesprekken gestart over het nieuwe EU-verdrag. Vorige maand zijn daar al politieke afspraken over gemaakt, maar de verdragstekst zal nu definitief worden opgesteld. De nieuwe, al voorbereide, tekst is 277 pagina's lang. De Europese grondwet, die door Nederland werd weggestemd, was 482 pagina's. In oktober hopen de ministers de tekst te kunnen ondertekenen.

Duizenden aanhangers van Thaksin slaags met politie

ZEKER 270 GEWONDEN BIJ RELLEN IN BANGKOK

In Bangkok zijn zondagavond zeker 270 gewonden gevallen toen enkele duizenden aanhangers van de vorig jaar afgezette Thaise premier Thaksin Shinawatra slaags raakten met de politie. Onder de gewonden waren rond de zeventig politieagenten. Twee van hen zijn er slecht aan toe. De confrontatie had plaats tijdens een demonstratie bij het huis van oud-premier Prem Tinsulanonda, die volgens de demonstranten achter de coup tegen

Thaksin zat. De demonstranten eisten dat Prem zijn functie als de hoogste raadgever van koning Bhumibol Adulyadej neerlegt. De betogers baanden zich een weg langs wegwsperringen van de politie om de woning van de oud-premier te bereiken. Het geweld escaleerde toen de politie dreigde de leiders van het protest aan te houden, die de tussen de drie- en vijftuizend demonstranten vanaf een vrachtwagen toespraken.

Twaalf doden en negentien gewonden bij aanslagen

DRIE BOMAUTO'S ONPLOFT IN SJIITISCHE WIJK BAGDAD

In een overwegend sjiiitische wijk van Bagdad zijn gisterochtend drie geparkeerde auto's geëxplodeerd. Daarbij zijn zeker twaalf doden en negentien gewonden gevallen. De explosies troffen twee politiepatrouilles en een markt. Onder de doden zijn vijf politieagenten. In Hillah, in de zuidelijke provincie Babil, kostte een aanslag met een bermbom, die was gericht tegen een politiepatrouille, het leven aan een burger. Twee mensen raakten ge-

wond. Op een markt in Iskandariyah werd een echtbaar doodgeschoten, en een politieman die de daders onder vuur nam. Op een bouwplaats in dezelfde stad werden de met kogels doorzeefde en geknevelde lichamen van drie mannen gevonden. De lichamen vertoonden volgens de politie sporen van marteling. In de regio Bagdad kwamen in het weekend twee Amerikaanse soldaten om het leven bij bermbomaanslagen.

Ook op deze dag...

1943 - de Engelse luchtmacht begon met Operatie Gomorra, het tijpittbombardement op Hamburg. 50.000 Duitsers kwamen hierbij om.

Het weer

New York: 30°C/21°C, zonnig
Shanghai: 36°C/26°C, buien
Johannesburg: 22°C/1°C, zonnig

Je verwacht het niet hè?!

Een Israëliëse man die een privé-detective had ingehuurd om uit te zoeken of zijn getrouwde dochter een verhouding had, werd onaangenaam verrast. Het was zijn vrouw die de verhouding had.

Op zoek naar Karremans in geheim Spaans stadje

Sing us a song,
you're the pianoman
Sing us a song tonight
Well, we're all in the mood
for a melody
And you've got us
feelin' alright

Peter Middendorp
COSTA BLANCA

In de laatste week van het jaar ging ik voor een korte vakantie naar een stadje aan de Spaanse kust. Toen ik daar aankwam, wist ik niet dat Karremans precies in dat stadje een veilig heenkomen had gezocht. Ook had ik er geen vermoeden van dat hij er een wit huis bewoonde en er nogal sterk aan hechtte zijn adres en woonplaats geheim te houden.

Mijn huis stond op een kleine berg tussen witte villa's van Engelsen, Duitsers, Vlamingen en Nederlanders. Het bestond uit twee woonlagen met veranda's en stenen bogen die uitkeken op een tuin met palmbomen en rieten zitjes rond een druppelvormig zwembad. Zoals alle tuinen was ook deze omgeven door een hoge, witte muur. Al die Afrikanen die via de Canarische Eilanden dit land probeerden binnen te dringen – als je je bezit niet stevig ommuurde, kon je de boel beter meteen gelijkverdelen.

Het regende de eerste dag.
Het regende ook de tweede dag.

Er waren in het geheime stadje gepensioneerd die konden bevestigen dat er in 25 jaar niet zo veel regen was gevallen als deze week. Op de voorpagina van *Hallo Costa Blanca*, de krant die vooral bestaat uit advertenties die Nederlanders op de overvloed van hun huizen wijzen, stonden foto's afgedrukt van besneeuwde bergdorpen uit de omgeving.

Het grote wandelen, over strand en door de bergen, kon geen doorgang vinden. Autotochtjes vielen in het water; op de plaatsen van bestemming waaiden mijn paraplu's kapot. Er was in dat hele stadje niets anders te doen dan een beetje op de kamer te blijven en te lezen. Op pagina veertien van Safranski's biografie van het denken van Nietzsche kwam ik de volgende zin tegen. 'Je weet niets met jezelf te beginnen, en het gevolg is dat het niets iets met jou begint.'

Geen boek voor mij. Niet na 2006. Een fuckjaar, waarin veel was misgegaan. Het fuckste jaar van allemaal, 2006, al lag 2007 natuurlijk op de loer.

De derde ochtend van mijn verblijf bracht ik op de veranda door, hangend over de stenen balustrade. In de verte lag het centrum aan de kust: een komvormige boulevard met bars en restaurants, die uitkwam op een kleine baai tussen de rotsen. Als de zon de boel bescheen, moest dat een aardig effect geven, dacht ik toen ik een blauwe stationcar zag passeren. Achter het stuur zat de man met de snor die je uit duizenden kon herkennen. De *pianoplayer*. Met naast

Niet alleen Thomas Karremans (links) maar ook Nico Zwinkels (rechtsboven) en René Lancee (rechtsonder) zijn in het geheime Spaanse dorp neergestreken. HOLLANDESE HOOGTE

Ik wilde weten of hij zichzelf nog kwelde met zijn gedachten als hij het gras maaide, thee dronk of van zijn echtgenote rolde

zich een blonde vrouw in een lichtblauwe bodywarmer.

Laatst had ik Karremans nog op de televisie gezien. Hij stond op de appelpaats van de kazernes in Assen en nam een onderscheiding van de onmisbare minister Kamp in ontvangst. Een 'draaginsigne' werd het ding genoemd: een koperkleurige, harkvormige broche waarin, als je even je best deed, de letters 'D' en 'b' te herkennen waren, van Dutchbat dus. Alle Nederlandse militairen die in juli 1995 hadden toegekeken hoe bijna achtduizend moslimmannen in vrachtwagens werden geladen om even verderop te worden vermoord, kregen er die dag een beetje opgespeld.

De stationcar reed verder – was het een Opel, een Renault? – en liet mij in lichte verwarring op de veranda achter. Want wat vond ik eigenlijk van die man? Lastig. Intuïtief zou je zeggen:

als je militair was, moest je bereid zijn meer te doen dan pronken met je geweer en je gestreken pakjes. In plaats van te piepen dat de Bosnisch-Servische legerleider Mladic de *pianoplayer* niet moest doodschieten, in plaats van cadeautjes van die man aan te nemen en zich opgelucht uit de voeten te maken, in plaats van achteraf te verklaren dat er in die oorlog 'geen good guys en geen bad guys' waren, had Karremans ook kunnen zeggen: 'Zolang ik hier rondloop, wacht je maar even met die genocide.'

Van de andere kant konden de wandjes tussen moed en angst soms opvallend dun zijn, hoort vluchten nu eenmaal bij het menselijk gedrag en waren er ook vast een boel omstandigheden op te noemen die je niet kende als je er niet bij was geweest. Karremans was 'goeddeels' gerehabiliteerd door het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie,

herinnerde ik me, maar dat zei me niet zo veel: het Niod rehabiliteerde iedereen, daar was het Niod voor opgericht. Vroeger voorzag de missie ons buitenlandse gedrag van een morele verantwoording, sinds de Tweede Wereldoorlog moest de geruststelling van de wetenschap komen.

Met deze gedachte ging ik in mijn kamer op het grote bed liggen – een rond bed is overigens opvallend comfortabel. Als je in het midden gaat liggen, heb je aan de zijanten veel ruimte voor boeken, tijdschriften, asbakken, telefoons en kladblokken; nou ja, wat je zoal verzamelt als het buiten regent en je vriendin is er niet bij.

Ik kreeg steeds meer zin om Karremans te bezoeken, zijn leven te zien en te beschrijven. Hij had van het leven de kans gekregen te laten zien wie hij was en de wereld laten zien dat het niet veel soeps was. Ik wilde weten of

hij zichzelf nog kwelde met zijn gedachten als hij het gras maaide, thee dronk of vermoed van zijn echtgenote rolde, mocht zij hem nog iets van dien aard toestaan. Ik wilde zien hoe een man met achtduizend doden in de achterzak zich door zijn huis bewoog; in stilte iets verschoof in de glazen vitrinekast, terwijl het buiten zachtjes waaide.

'Het huidige leven wordt gezien onder het gezichtspunt van de toekomstige vertelling', schreef Safranski nog. 'Zo (...) krijgt het heden glans in het licht van een toekomstige betekenis.' Daarna legde ik het boek ter zijde. Ik kon nog iets van de vakantie maken. Het was nog niet te laat.

Karremans stond niet in het telefoonboek. Daarom besloot ik om wat in het stadje te gaan rondlopen. Dat is vaak een goede methode om iets aan de weet te komen.

Het stadje was oud, maar ook weer niet zo heel. Ruim honderd jaar geleden werden er de eerste witte huizen neergezet, vlak aan het water. Achter de boulevard was een modern stadscentrum ingericht, met rotondes en een symmetrisch stratenplan. Het winkelbestand bevatte alles waar je in de levensfase van Karremans behoefte aan kon hebben: wijn, kleding, kruiden, medicijnen. Overal waren leuke tentjes voor als mevrouw geen zin had om te koken. Veel makelaarskantoren ook – in korte tijd telde ik er 43.

Op deze tijd van de dag, en misschien ook wel van het jaar, was het geheime stadje nagenoeg uitgestorven.

Ik liep via het strand terug, beklom een rotsig paadje en kwam in een straat met zeven visrestaurants op een rij, waarvan er eentje geopend was. Onder de luifel zaten zeven bejaarde mannen in een kring. Eens per week troffen zij elkaar rond lunchtijd op deze plek. Eerst dronken ze koffie. Vervolgens kwam de wijn op tafel. De letters 'A.O.W.' op hun blauwe petten stonden voor: 'Aangenaam Ouder Worden'. Wie zijn pet vergat, moest achteraf de rekening betalen.

Ik herinnerde me een anekdote uit een boekje van W.L. 'Boebie'-Brugma: een nerveuze Engelse oorlogsjournalist rent een ruimte binnen waarin een massa angstige Afrikaanse nonnen is samengedreven om uit een land te worden verscheept dat ten prooi was gevallen aan slachtingen en verkrachtingen, en schreeuwt: 'Anyone here been raped and speaks English?' Daarna vroeg ik of ze Karremans misschien ook kenden en of ze wisten waar hij woonde. Christian, die in het onroerend goed zat, een man in een roze, nauwsluitend overhemd en wimpers die met een tangetje waren opgekruld, zei dat hij veel kennis bezat over stad en bewoners, maar die niet met mij ging delen.

Albert, een grote, zware zeventiger met dikke vingers die zijn fortuin had vergaard met tussenhandel in de haven van Antwerpen, kende wel een andere inwoner van dit geheime stadje, voor wie ik misschien belangstelling had: René Lancee, het voor-malige hoofd van de politie op

Schiermonnikoog, die in 1994 door een arrestatieteam van zijn bed werd gelicht en met een helikopter van het eiland gehaald omdat zijn 17-jarige dochter Bianca hem van incest had beschuldigd.

Ik kende dat verhaal: de aanklacht bleek vals, Lancee ontving van de Nederlandse staat een schadevergoeding van ruim een miljoen, en verdween uit Nederland. Intussen had hij een boek geschreven, 'Nederland Beter', waarin hij een lans brak 'voor mensen die vermalen worden door het systeem'. Het boek was een poging om op de kandidatenlijst van Marco Pastors' Eén NL te komen, gestrand op de nummer twee, Joost Eerdmans: 'Ongeschikt'.

Deze man wist hij wel te wonen, zei Albèrt, al gingen er geruchten dat hij naar Oostenrijk was verhuisd. Karremans zag hij wel eens rijden. Hij zag hem ook wel eens lopen. Verder gingen de contacten niet.

Ik kreeg cognac met warme chocolademelk. Het was een zinloos, maar verder wel goedgevoelig samenzijn. Ik had alleen

Ik kon Karremans niet vinden. Niet in het dorp, niet in het telefoonboek, niet op internet.

niet over 'Lumumba' moeten beginnen, want zo heette het drankje namelijk, en volgens mij was het ook de naam van een of andere Afrikaanse dictator of regeringsleider – 'Was dat niet die man met dat tiggerel-hoedje?'

'Stomme neger', zei Albèrt.
'Nou nou', zei ik. 'Is dat niet een beetje racistisch?'

'Ben jij wel eens in Afrika geweest?'

'Nee', zei ik. 'Nou ja, in Marokko. Het zuiden. Maar maakt dat veel uit?'

'Nou, meneer de professor', zei Albèrt. 'Wij waren nog geen drie jaar weg uit Stanleyville en alles was alweer terug oerwoud geworden. Als jij twee dagen met een neger werkt, geef je hem ook een trap in zijn kruis.'

'Zo netjes hebben de Belgen zich in Congo anders helemaal niet gedragen', zei ik. En ik vertelde dat ze bij vertrek maar aan vijfendertig Congolezen hadden toegestaan de middelbare school af te maken, dat Leopold mensen de handen afhakte als ze iets deden dat hem niet beviel.

Dit moest nogal gevoelig liggen, want Albèrt stond op en richtte een dikke wijsvinger op mijn gezicht. 'Zwijg!' riep hij.

Ik stond ook op, al voelde ik me wat licht in het hoofd. 'Daar zijn foto's van', zei ik.

'Zwijg!' riep Albèrt nog een keer. Christian stond ook op: 'Je hoort toch wat hij zegt.'

'Ja', zei ik. 'Ga jij je er ook nog eens mee bemoeien. Met je gele wimper-tjes.'

'Zwijg!' riep Albèrt. 'Ik wil dit niet!'

Terwijl het buiten stevig bleef regenen, las ik die middag op het internet waar Thomas J.P. Karremans (Apeldoorn, 1948) het vluchten had geleerd.

In de jaren tachtig was hij in Libanon geweest, en het hoorde bij de opdracht van Unprofil: zodra ze een schot hoorden, moesten ze duiken, de bunker in. Ik kwam er achter dat Karremans tot overste van Dutchbat III was bevorderd ondanks dat uit de psychologische tests was gebleken dat hij niet met stress kon omgaan. Ik las dat hij vlak voor de missie naar Srebrenica was gescheiden en daar-

door uit het evenwicht was geraakt. Maar ik vond niets dat hem met dit geheime stadje in verband bracht.

Wel kwam ik vele foto's tegen van een andere inwoner, de Leidse criminoloog Wouter Buikhuisen, die in de jaren tachtig onderzoek wilde doen naar de wisselwerking van biologische en sociale factoren bij het ontstaan van crimineel gedrag, daardoor was weggezet als een fascist (onder andere door de columnist Piet Grijjs), en de universiteit had moeten verlaten. Voordat hij naar hier verhuisde, moest hij nog een bloeiend antiquariaat zijn begonnen, waar ook het nodige mee was misgegaan, maar dat interesseerde me verder niet zoveel; de foto's waren leuker.

Buikhuisen bleek een lange man met bretels en grote voeten waaraan steeds dezelfde, witte gymshoenen staken. In dit geheime stadje had hij veel vrienden gemaakt, vooral vrouwen die net als hij van tuinieren hielden. Wekelijks kwamen ze bij elkaar op bezoek, telkens in een andere tuin waar ze elkaar rondleidingen, adviezen en stekjes gaven. Buikhuisen bleek een 'tuinopper', zijn tuin was

één van de mooiste. Er waren daar overal verdiepingen en zitjes, met steeds wisselende doorkijkjes.

Ik sloot de computer af en besloot mij op mijn situatie te beraden. Dit doe ik vaker; het is gedrag dat bij mijn persoonlijkheid hoort. Thuis doe ik dat terwijl ik door de kamer ijsbeer, in gezelschap vertoon ik zogenoemd 'plukgedrag'. Ik ga dan met mijn hand bij mijn nek mijn overhemd of shirt in, en tracht daar oneffenheidjes en haartjes op te sporen, die ik daarna probeer weg te nemen, gedrag dat in handboeken overigens aan herstellende alcoholisten wordt toegeschreven.

'Als jij twee dagen met een neger werkt, trap je hem ook in zijn kruis'

Ik kon Karremans niet vinden. Niet in het dorp, niet in het telefoonboek, niet op het internet. Ik kon nog bij de mensen gaan aanbelen, maar daar had ik niet zo veel zin in; bovendien regende het nog steeds. Misschien moest ik het maar opgeven, dacht ik, terwijl ik een krant van onder de glazen tafel pakte en mij op de bank liet zakken. Meteen zag ik dat het niet gekker moest worden met de inwoners van dit geheime plaatsje. Op pagina zeven van het tweeweekelijkse *Costa Blanca Deze Week* stond een column van Nico Zwinkels, de 'klusconing' van het RTL-programma *Eigen huis en tuin*.

Twaalf jaar lang hadden gemiddeld een miljoen Nederlanders op zaterdagavond naar zijn programma gekeken, dat hij samen presenteerde met tuinspecialist Rob Verlinden. Tijdens de onderhandelingen over een overstap naar SBS6 werd hij door een styliste in Privé van seksuele intimidatie beschuldigd. De rechter gaf Nico gelijk, maar van eerherstel was het niet gekomen en SBS zag ook niets meer in een vernieuwde versie.

(Bij de plek waar je het vuilnis naartoe moest brengen, sprak ik later een dame uit Brabant, die de bakken wekelijks op gedumpte huisdieren

controleerde. 'Nico is een billenknijper', zei ze. Zelf schiepte ze er genoeg in om hem haar eigen, enorme achterwerk toe te steken. 'Maar daar heeft hij geen belangstelling voor', zei ze. 'Niemand trouwens. Ja, de slager.' Ze liet mij nog haar villa zien. Met haar man, die bij de open haard kromgebogen een makreel met appelmoes zat weg te werken, bewoende ze de eerste verdieping, die was ingericht met veel dik, bruin hout, en waarin zestien voormalige zwerfkatten rondliepen. De ondervloering bestond uit een gastenverblijf – deze dagen keek een nat gewaad echt paar er naar de televisie – en een zwembad, dat was omgeven door houten leguanen, honderden bananenplanten en enkele 'relax-stoelen' bij een

ruim gesorteerde bar. Op de achterwand was een Afrikaans landschap geschilderd, waarop, in reliëf, twee manshoge olifanten waren aangebracht.)

Hier, veilig tussen de vluchtelingen, had Nico het adviseeren weer opgepakt: 'Om kaarsen gelijkmatig te laten branden, moet u ze voor gebruik in een teil met lauwwarm water leggen, waarin een beetje zout is opgelost', schreef hij boven een berichtje waarin melding werd gemaakt van een Hollandse Club, waar elke dag een stuk of veertig Nederlanders bleken samen te komen. Even twijfelde ik. Toen dacht ik: waarom niet even geprobeerd, en reed er heen.

De Hollandse Club bevond zich in een laag, wit gebouw, even buiten het centrum. Voor de ingang stond een kraampje met verse haring, koffiepads, Bastognekoeken en drop. Binnen zaten een stuk of dertig grijze mannen met bier en Beerenburg aan een smalle bar. Daarachter was een grote, lichte ruimte met glazen schuifpuien en dertig precies dezelfde zitjes op de slijtvaste vloerbedekking.

Karremans kwam hier bijna iedere avond, zei een grijze dame van achter een geldkistje op een tafel – ze was de penningmeester van de kaartvereniging. Omdat er vanavond zou worden geklaverjast, verwachtte ze hem ieder ogenblik.

YVO SPREY

Ik bestelde een kop koffie. Het gerucht dat er een journalist aan de bar zat, verspreidde zich snel. Eerst kwam er een visserman op me af met een verontwaardigd verhaal over de Nederlandse overheid. Drie kwartier later was het de beurt aan een gewezen AIVD'er. Laatst had hij Jeroen Pauw - die bleek de woonboot naast die van zijn dochter te bezitten - doorgezaagd over het niveau van de Nederlandse journalistiek. Nu wilde hij dit met mij nog eens dunnetjes overdoen. 'Neem bijvoorbeeld de berichtgeving in de Volkskrant over die zogenaamde martelingen van gevangenen in Zuid-Irak,' zei hij, en tilde zijn glaasje Beerenburg met twee vingers bij het pootje van de bar. 'Zelf zou ik dat bijvoorbeeld nooit

martelingen hebben genoemd.' De penningmeester kwam langs en ik vroeg of Karremans al was gesignaleerd. Ze keek op haar horloge en zei: 'Hij kan nu elk moment komen. Eigenlijk had hij er al moeten zijn.' 'De zaak wordt momenteel onderzocht', zei de AIVD'er en hij likte aan zijn drankje. 'Mijn bronnen hebben mij al verteld wat er uit gaat komen: er zijn twee bekertjes koud water over de gevangenen gegooid, alleen maar omdat het zo verschrikkelijk warm was.' Ik moest eraan denken dat Mark Rutte had beweerd dat de informatie over de martelingen was gemanipuleerd om de verkiezingen te beïnvloeden. Hamerend op zijn kathedraal had hij geroepen dat hij ervoor ging zor-

gen dat die zaak tot de bodem zou worden uitgezocht. Misschien moest iemand hem daaraan herinneren. Als het onderzoek was afgerond, kon hij hier ook mooi gaan wonen.

Hij kwam eraan. En wat ik toen deed, was niet erg netjes: ik reed hem klem

'In mijn tijd als bestuurslid van Willem II kon je nog afspraken maken met journalisten', zei de AIVD'er. 'Dan belde ik ze en zei: 'Je mag het nu alvast weten, als je tenminste belooft dat je het niet voor volgende week pu-

blieert.' Hij nipte van zijn glaasje en zei: 'Daar hielden ze zich altijd aan.' 'Ja', zei ik. 'Dat is een goeie.' De penningmeester keek nogmaals op haar horloge en zei: 'Nee, dan denk ik niet dat 'ie vandaag nog komt.' Buiten was het een donkere woensdagavond op een parkeerplaats in een geheim stadje aan de Spaanse kust. Thuis had het woord vakantie aantrekkelijk geklonken, maar nu begon ik me toch wel een klein beetje af te vragen wat ik hier deed. Ik reed weg en drie seconden later gebeurde het. Karremans kwam eraan. In zijn blauwe stationcar. En wat ik toen deed, was niet erg netjes: ik reed hem klem. Althans: ik zette de wagen zodanig neer dat hij een hele manoeuvre had moeten uithalen om

er langs te kunnen. Even keek hij een beetje verward uit zijn ogen. Toen stapte hij uit.

Hij was fitter dan ik had gedacht. Jonger ook, energiever. Veel frisser dan in 1995, en gezonder ook dan een paar maanden geleden op de appelpaats in Assen, waar hij een beetje eenzaam op het plein in de motregen had gestaan, iets te veel naar voren gebogen, de stramme schouders te smal voor de donkere regenjas. Het klimaat hier moest hem goed doen.

Ik gaf hem een hand en maakte me bekend. 'Ik had al gehoord dat je naar me op zoek was,' zei hij. En zette zijn schouder in het gesprek. 'De tamtam, hè. Maar ik werk niet mee.'

'U hebt me nog niet eens de kans gegeven om te vertellen wat ik van plan ben,' zei ik.

'Nou,' zuchtte hij. 'Ga je gang dan maar. Wat is je plan.'

'Nou, ik wil geen kritisch interview houden,' zei ik. 'Niet van waarom u op die datum precies die beslissing hebt genomen ofzo. Ik zou graag een dagje met u mee willen lopen, laten zien hoe u leeft, aandacht schenken aan het, eh,' - ik maakte nu ronde, geruststellend bedoelde handgebaren, alsof ik alleen de bal wilde raken - 'het menselijke aspect, zeg maar.'

'Ik zie daar geen enkel voordeel van,' zei hij, en beende weg.

'We willen eindelijk rust,' zei de echtgenote, een vrouw met dik, blond haar, die eruit zag alsof ze van geblokte stofjes hield, met beide handen in de zakken van de spijkerboek, wat haar opgetrokken schouders wat extra drama gaf. 'We willen eindelijk weer ons leven oppakken. Dingen achter ons laten. Dat begrijpt u toch wel? We willen ook niet dat iemand te weten komt waar we wonen.'

Ik pruttelde iets over dat je de pers en dergelijke ook vóór kon zijn, door mij dit verhaal te laten maken.

Karremans draaide zich abrupt om. 'Wat zei je?'

'Nou,' zei ik. 'Ik bedoel: de aanval is de beste verdediging.'

'Je weet toch hoe mensen denken over Nederlanders die in Spanje wonen?'

'Nee,' zei ik. 'Negatief?'

'Lees Smalhout,' herhaalde hij. 'Dat artikel staat als een huis.' En hij liep nogmaals weg, nu voorgoed, met zijn echtgenote, die een beetje bedremdeld keek, er schokschouderend achteraan, het klaverjassen kon beginnen.

Twee dagen nog bleef het regenen.

Op de dag van vertrek reed ik in prachtig weer naar het vliegveld van Alicante. De lucht was zo helder dat je vanuit het vliegtuig het centrum van Moraira van de villawijken kon onderscheiden. ●

● Dit is een van de verhalen uit het nieuwe, spraakmakende tijdschrift Kinbote. De hele zomer nog verkrijgbaar in de boekhandel. (Uitgeverij Prometheus, ISBN 9789044608847, prijs € 12,50)

Zigila Naamgevingsbureau groeit goed

Fiat Chroma effect voorkomen

Ze hebben klanten als Heineken en Heinz en verzonnen merknamen als Telfort, NRC.Next en Dubbel-friss. Naamgevingsbureau Zigila zit in de lift.

Edward Deiters

ZEIST

...

Het lijkt een slechte grap. Een bureau dat leeft van het verzinnen van merk-, product- en bedrijfsnamen dat na ruim tien jaar zelf zijn naam verandert. Toch heet The NameWorks nu al weer een jaar Zigila. 'Dat was onze moeilijkste opdracht', zegt managing partner Dolph Heyning. Zijn mededirecteur Joachim ter Haar lacht. 'We breiden flink uit in het buitenland en zijn niet meer dat bureautje van om de hoek. In Amerika bestond al een NameWorks, dus dat had een juridisch probleem kunnen worden. Het moest anders.' Heyning onderbreekt hem: 'En ook in China klinkt Zigila gewoon beter.'

De nieuwe naam werd verzonnen door Robert Jan Heyning, broer van, en de creatieve van het stel. Hij was eerder met zijn team onder meer bedenker van namen als Dubbel-friss, Telfort, Beertender, Maxeda, Chipknip, NRC.Next en Independer.

Het gaat goed met het naamgevingsbureau dat kantoor houdt in de schaduw van slot Zeist. 'Er is een sterk groeiende vraag naar specialisten die namen verzinnen, zowel nationaal als internationaal', zegt Heyning. 'Het is de bedoeling dat wij de komende jaren uitbreiden tot een internationaal netwerk van kantoren.' Over hun omzet- en winstcijfers wil het directieduo niets kwijt. Heyning glimlacht: 'We zijn in de afgelopen jaren een aantal keer verdubbeld.'

Onder de klanten zijn bedrijven als ABNAmro, Postbank, Heinz, Heineken en Volkswagen. Volgens Heyning wordt goed gelet op maatschappelijke verschuivingen. 'Zo is er momenteel een hoop gaande op het gebied van beveiliging. Ken je de naam Trigion? Die is van ons. Dat is een van de grotere beveiligers van ons land. En Privium op Schiphol? Ook die komt bij ons vandaan.'

Daarnaast mikt Zigila op de farmaceutische industrie. 'Dat is zeker heel erg interessant met al die nieuwe over-the-counter producten en medicijnen.' Zo breekt het creatieve team zich momenteel het hoofd over een nieuw middel tegen astma, dat nog lang niet op de markt is.

De naamswijziging van het eigen bedrijf van Joachim ter Haar (links) en Dolph Heyning was het moeilijkst. GERARD TIL

Ook heeft Zigila de afgelopen jaren zijn vleugels internationaal uitgeslagen. 'In China hebben we nu echt voet aan de grond', zegt Heyning. Ter Haar lacht: 'We hebben nu zelfs een Chinese website. Geen idee wat erop staat, maar ze zijn er enthousiast over.'

Volgens Heyning zijn de eerste opdrachten er heel goed verlopen. 'We werken voor Chinese bedrijven die gaan exporteren. Ze hebben vaak nog geen westerse naam of een naam die niet te onthouden of uit te spreken is. Voor de dvd-spelers van een hele grote Chinese concurrent van Sony hebben we net de naam Oppo verzonnen. Dan is het prachtig om te zien dat ze nu zelfs op hun lokale markt hun mp3-spelers ook zo gaan noemen.'

Zakendoen in China is volgens Hey-

ning niet voor de ongeduldigen onder ons. 'Alles duurt lang, alleen al door het werken met een tolk. Maar ook de onderhandelingen gaan eindeloos per e-mail heen en weer. Dat laten we dus maar opknappen door een Chinees bureau. Bij Oppo zat er twintig man tegenover me. En die moet je dan eerst duidelijk maken wat de bedoeling is.'

'Tegenwoordig zijn vaak bestuursleden verantwoordelijk voor merkenbeleid'

Ter Haar: 'Diensten zijn nieuw voor ze. Ze zijn dan ook niet gewend daarvoor te betalen. Toch is het uiteinde-

lijk allemaal prima gelopen.'

Voor minder dan 15.000 euro beginnen ze in Zeist niet met nadenken. Ter Haar: 'Die standaard fee wordt iedere keer afgestemd op de specifieke case', zegt Ter Haar. 'Soms is die iets minder, soms ook meer, met name bij grote spoedklussen of bij het naast de naam ook opzetten van een merk-architectuur.'

'Driekwart van ons werk bestaat uit haastklussen', zegt Heyning. De klant wil voor zijn bedrijf, product of merken een nieuwe naam. 'En dan komt vaak de vraag of die er volgende week kan zijn.' Meestal volgt dan meteen een briefing. 'Daar komen we met een lijst van ruim honderd namen, waaruit we samen met de klant gaan wegstrepen', zegt Ter Haar. 'Uiteindelijk blijven er drie tot vijf namen over waaruit de klant kan kiezen.' Uitvoe-

rig taalonderzoek heeft dan al uitgezeten of een naam nergens negatieve of lachwekkende betekenissen heeft. Het gaat erom het Mitsubishi Pajero (rukker in het Spaans) of het Fiat Chroma effect te voorkomen. Ook is gekeken of er geen juridische problemen rond een naam kunnen ontstaan, bijvoorbeeld omdat hij elders al bestaat.

Vroeger werd de opdracht en de uiteindelijke keuze volgens Heyning meestal overgelaten aan de productmanager of de marketingmanager van een bedrijf. 'Tegenwoordig staan we regelmatig voor een raad van bestuur te presenteren en is er bij grote banken of verzekeraars één bestuurslid verantwoordelijk voor het merkenbeleid. Daarmee zijn we hier eindelijk op het niveau waar ze twintig jaar geleden in Amerika al waren.' ●

KORT

Plan fusie Transocean en GlobalSantaFe

Transocean en GlobalSantaFe, twee internationale offshore boorbedrijven, zijn van plan te gaan fuseren. Dat is maandag in de Verenigde Staten bekendgemaakt. Door de fusie zal een bedrijf ontstaan met een marktwaarde van 53 miljard dollar. De aandeelhouders van Transocean ontvangen 33,03 dollar in contanten en 0,6996 aandelen van het gecombineerde bedrijf voor een aandeel Transocean. GlobalSantaFe-aandeelhouders krijgen per aandeel 22,46 dollar in contanten en 0,4757 aande-

len van de gecombineerde onderneming. De nieuwe combinatie zal de naam Transocean krijgen.

'UBS onder vuur van aandeelhouders'

Harris Associates, een van de belangrijkste Amerikaanse activistische fondsen, heeft in het geheim een belang opgebouwd van 1 miljard dollar in de Zwitserse zakenbank UBS. Dit meldde de *Sunday Times* zondag zonder bronnen te noemen. De bank ligt onder vuur van aandeelhouders wegens achterblijvende prestaties. De fondsbeheerder uit Chicago, met een beheerd vermogen van rond de 73 miljard dollar, heeft een belang opge-

bouwd van bijna 1 procent in UBS over de afgelopen drie maanden. Naast Harris zou ook het Britse hedgefonds Lansdowne Partners een aanzienlijk belang hebben genomen in UBS.

Wereldhave koopt Spaans winkelcentrum

Wereldhave heeft in Spanje een retail- en leisurecentrum gekocht in Collado Villalba, 41 kilometer ten noordwesten van Madrid. De koopsom bedraagt 53 miljoen euro. Het netto aanvangsrendement bedraagt 6,25 procent. Het centrum omvat 22.666 vierkante meter verkoopbaar vloeroppervlak met 980 parkeerplaatsen, en is onderverdeeld in 93 winkeleenheden.

Opkomst gratis kranten en internet belangrijke oorzaken CBS: DAGBLADABONNEMENTEN BLIJVEN NOG STEEDS DALEN

Steeds minder Nederlanders hebben een abonnement op een dagblad. 51 procent van de huishoudens in Nederland had in 2006 een abonnement op een krant, terwijl dit percentage tien jaar geleden nog op 62 lag. Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS wijt de daling aan de opkomst van gratis dagbladen en de toegenomen belangstelling voor het lezen van de krant of nieuwsbladen via internet. De minst sterke

daling van krantenabonnementen is te zien bij paren zonder kinderen: van 70 procent in 1997 naar 63 procent in 2006. Van de autochtone Nederlanders zei 56 procent in 2006 dat er iemand in hun huishouden geabonneerd was op een krant. Bij westerse allochtonen was dit 44 procent en bij niet-westerse allochtonen 14 procent. Mensen op het platteland zijn vaker geabonneerd op een krant dan in de grote stad.

Fusie biermagnaten

Citigroup: 'De kans op een fusie tussen de Amerikaanse bierbrouwer Anheuser-Busch en het Belgische Inbev schatten wij op 70 procent.'

Vacatures verdubbeld

Van september 2004 tot september 2006 is het aantal openstaande vacatures bijna verdubbeld tot tweehonderdduizend.

Angst voor overstappen

De Consumentenbond wil dat de overheid ingrijpt bij internetproviders om overstapproblemen op te lossen. 1 op de 3 consumenten durft niet over te stappen door administratieve rompslomp.

De meest gemaakte fout? Toetsbord te dicht op de monitor. MARK VAN DER ZOUW/HH

Arbeidsomstandigheden Nieuwe test voor ergonomische werkplek

Beter werken in drie minuten

Femke van Wiggen
AMSTERDAM

Je ziet ze steeds vaker: collega's aan het bureau op een ingenieurs soort schommelstoel of zelfs op een veredelde skippybal. Aan voetensteunen en monitorverhogers zijn ze al langer gewend. Er zijn ook heel simpele maatregelen om te voorkomen dat je door je werkplek last krijgt van rug, nek of schouders.

Hoe, daar kun je als onwetende werknemer nu achterkomen op www.

deoptimalewerkplek.nl, een gratis internettest. Twee jaar studie deden onderzoekers van de TU Delft in samenwerking met Ergonomie en Microsoft, alvorens tot deze gratis test van tien simpele vragen te komen. Na het doen van de test, krijg je binnen drie minuten een helder advies om je huidige werkplek te optimaliseren. Sinds de lancering een maand geleden hebben al 8270 mensen aan de test meegedaan.

'Je hoeft echt niet op het halfjaarlijkse bezoek van de arbo-arts te

wachten, voor je iets kunt doen,' aldus Dineke van den Bosch, commercieel manager van Ergonomie.

'Dat besef leidde uiteindelijk tot deze test: te veel werknemers zijn te inactief in het veranderen van hun plek. Dat is kostbaar: van de vijf miljoen mensen die in Nederland dagelijks voor hun werk achter de computer zitten kan 80 procent rsi-gerelateerde klachten krijgen' rekent ze voor. 'De meest gemaakte fout? Nog steeds het toetsbord dat te dicht op de monitor staat' ●

Overnamestrijd ABN Amro

Barclays verbetert zijn eigen bod in cash

Eric Smit
AMSTERDAM

Meer geld en meer contanten. Dat is in het kort wat Barclays sinds gisteren meer heeft te bieden. De Britse bank biedt 67,5 miljard euro waarvan 24,8 miljard in klinkende munt. De overige miljarden worden in aandelen Barclays betaald.

Ondanks de herhaalde beweringen van topman John Varley dat hij het eerste bod van zijn bank (67 miljard euro) genoeg vond, gooid hij er gisteren toch nog iets bovenop. Het bod van de Britten is echter nog steeds 4 miljard euro lager dan het bod van het consortium dat 71 miljard euro biedt, waarvan verreweg het grootste deel, 93 procent, in contanten.

Varley blijft echter positief over de kansen van zijn bank. Hij rekent dat koersontwikkeling van het aandeel Barclays hem zal helpen het consortium voorbij te streven. Daarom bracht Barclays gisteren ook verhoogd de mooie halfjaarcijfers naar buiten. De bank realiseerde een stijging van de winst per aandeel van 14 procent.

Een ander positief punt dat de mannen van Barclays bij herhaling blijven benadrukken is hun stellige overtuiging dat een overname door Barclays op langere termijn meer potentiële groei biedt, dan een overname door het consortium onder leiding van Royal Bank of Scotland.

Barclays kon zijn betere bod financieren dankzij de steun van een Chi-

nese staatsbank, de China Development Bank (CDB) en de nationale investeringsbank van Singapore, Temasek. CDB investeert onvoorwaardelijk 2,2 miljard euro in Barclays. Als het bod op ABN Amro slaagt, zal het nog eens 7,6 miljard investeren. Temasek investeert 1,4 miljard onvoorwaardelijk en 2,2 miljard extra als het bod slaagt.

De steun van CDB is bijzonder te noemen. Het is voor het eerst dat de Chinese overheid zo fors investeert in de Europese financiële sector. De betrokkenheid van Chinezen zal van belang kunnen zijn op het oordeel van de minister van Financiën, Wouter Bos, mochten de aandeelhouders van ABN Amro de voorkeur geven aan het lagere bod van Barclays. ●

Slimme beleggers kiezen voor 3,7%* spaarrente

Bel
0800
8010

YOUINIQUE
Financieel maatwerk volgens Robeco

Als belegger wil je je vermogen snel zien groeien. Wel kan het slim zijn om soms een deel van dat vermogen in spaargeld aan te houden. Maar dan natuurlijk wel tegen een hoge rente. Daarom kiezen slimme beleggers voor Xcellent sparen. Met een maximale rente van 3,7%*. Zie www.youiniquenanrobeco.nl voor rentetarieven en productvoorwaarden.

* Variabele rente op jaarbasis.

ROBECO

Youinique van Robeco is een handelsnaam van Robeco Direct N.V., Rotterdam. Robeco Direct N.V. is als bank geregistreerd bij De Nederlandsche Bank N.V. en als beleggingsonderneming bij de Autoriteit Financiële Markten. Handelsregisternummer 24257977.

LAAGSTE RENTES AFLOSSINGSVRIJE HYPOTHEKEN		5 jr	5 jr	10 jr	10 jr
Provider	Hypotheek	NHG	125% EW	NHG	125% EW
SNS Bank	SNS Aflossingsvrije hypotheek	5,2	5,6	5,4	5,8
ABN AMRO	Aflossingsvrije hypotheek	5,2	5,7	5,4	5,9
Postbank	Aflossingsvrije hypotheek	5,3	5,7	5,5	5,9
ING Bank	Aflossingsvrije hypotheek	5,5	5,9	5,6	6
Fortis Bank	Aflossingsvrije hypotheek	5,5	6	5,55	6,05
DSB Bank	Aflossingsvrije hypotheek	nvt	4,5	nvt	4,9
MonYou	Compleet hypotheek	4,6	5	4,8	5,2
MonYou	Compleet hypotheek	4,7	5,1	4,9	5,3
SNS Bank	SNS Budget Hypotheek Aflossrij	4,7	5,1	4,9	5,3
MonYou	Aflossingsvrije hypotheek	4,8	5,2	5	5,4
Financium	Financium Hypotheek	4,9	5,25	5,05	5,4
Erasmus	Profijtvoorwaarden aflossingsvrij	5	5,3	5,05	5,35

Getoond worden de aflossingsvrije hypotheeken van de grootbanken plus de 20 producten met de laagste rentes voor een lening van 5 jaar tot 125% van de Executiewaarde, vervolgens de laagste rente voor 10 jaar tot 125%.

DOORLOPEND KREDIET			PERSOONLIJKE LENING				
Aanbieder	< €5.000	< €10.000 < €25.000	Aanbieder	< €5.000	< €10.000 < €25.000		
Frisia Financ. **	9,9	5,9	5,7	Becam **	9,9	5,9	5,9
Delta Lloyd	nvt	6,5	6,5	Frisia Fin **	9,9	5,9	5,9
De Hypotheek	nvt	6,9	6,9	Krudvat	5,9	5,9	5,9
Directa	7,9	6,9	6,5	Directa	7,9	6,9	6,9
KredietDirect. **	7,5	6,9	6,5	OHRB	7,6	7,6	7,6
DSB Bank **	10,1	7,2	7	DSB Bank **	10,1	7,8	7,8
FBTO	7,3	7,3	7,3	Eurofintus **	nvt	8,5	8,5
MonYou	nvt	7,9	7,9	Crediam	10	8,9	8,9
TRBS	8,9	7,9	5,5	DHB Bank	8,9	8,9	8,9
Centraal Beheer	8,1	8,1	8,1	De JBS **	nvt	9,2	9,2
Rabobank	10,3	9,3	8,4	The RBS	9,8	9,3	7,8
Fortis Bank	10,3	9,5	8,4	Fortis Bank	10,2	9,4	9,4
SNS Bank	9,5	9,5	8,8	Rabobank	10,4	9,4	9,4
Postbank	11,7	10,5	8,9	SNS Bank	9,7	9,7	9,7
ABN Amro	11,7	10,8	8,9	Postbank	11,2	10,5	10,5

Getoond worden de 10 laagste tarieven gesorteerd op een PL voor 3 jaar voor 10.000 euro + de tarieven van de grootbanken. ** Tarief afhankelijk van doel lening en/of risico/profiel aanvrager. Getoond worden de laagste tarieven.

DAGELIJKS OPVRAAGBARE SPAARREKENINGEN		€ 10.000
Bank	Rekening	
Amsterdam Trade Bank	ATB Internet Spaarrekening	4,5
Credit Europe Bank	Credit Europe Top-Interest rekening	4,25
Krudvat	Krudvat Maand Spaarrekening	4,25
Argentia	Internet Spaarrekening	3,75
ABN AMRO	InternetJaar Spaarrekening	3,7
Akbank	AK Internet Spaarrekening	3,65
Amsterdam Trade Bank	ATB Spaarrekening	3,65
The Economy Bank N.V.	TEB Star Spaarrekening	3,65
Akbank	AK Spaarrekening	3,6
DSB Bank	DSB Bank Internet Spaarrekening	3,6
Rabobank	Rabo Telesparen	2,6
SNS Bank	Internet Sparen	2,6
Fortis Bank	E-Spaarrekening	2,5
Postbank	Internetspaarrekening	2,5
ING Bank	Internet Sparen	2,4

Getoond worden de 9 hoogste tarieven + de tarieven van de grootbanken van rekeningen zonder beperkende voorwaarden en een 1e inleg van 100 euro of minder.

Pecildatum: 23 juli 2007 Bron: MoneyView Research

HARRY STARREN

Koffie

De legende wil dat Pine en Gilmore op de gedachte voor hun bestseller *The experience economy* kwamen in Venetië, op het San Marcoplein. De goedkoopste koffie van café Florian was ruim tien dollar. Een krankzinnig bedrag. Toch twijfelden zij niet over de aankoop. Ze waren bereid te betalen voor de ervaring van koffie op het terras van het oudste café van Europa. Zicht op de Basiliek en het Dogenpaleis. Dan is tien dollar niet eens zoveel. Koffie begon zoals zoveel exotische producten

als een eliteproduct. Wat je van ver haalt is lekker, waardevol want schaars. De marge op koffie mocht er zijn. Hollandse kooplui zagden hun kans. Maar marge trekt handel en productie aan. Koffie werd een gewoon consumentgoed.

Koffie is interessant om de werking van markten te begrijpen. Dronk je vroeger gewoon koffie, in korte tijd is er een markt voor soorten koffie ontstaan. Individualisering en verlangen naar snelheid en sfeer heeft het koffiehuis een nieuw leven gegeven. Starbucks en in Nederland de Coffee Company, zijn snel groeiende bedrijven waar koffie in een breed assortiment verkrijgbaar is. Zij bieden ont-

moetingsplekken. De prijs die zij vragen is twee- tot driemaal zo hoog als in het koffiehuus van vroeger. Intussen is ook het koffiegebruik thuis geïndividualiseerd. Koffiezetten op maat. De grootsteen, door Douwe Egberts ooit 'onze grootste klant' genoemd, heeft haar meerdere moeten erkennen in de poor man's espresso-machine.

Wat valt daaruit te leren? Eliteproducten worden vrijwel altijd massaproducten. Massaproducten worden producten op maat. Het komt aan op onderscheiding. Dat vergt creativiteit en inlevingsvermogen. Producten worden merken. En producten worden diensten, want diensten voegen

waarde toe die eerder is vernietigd. Diensten creëren opnieuw marges. Maar hoge marges verlokken tot hun eigen vernietiging. Tenzij je diensten een context geeft die onderscheidend is, identiteit heeft en geeft. Belevissen vergen inzicht in de drijfveren van mensen. Inzicht in de wereld van de emotie. Starbucks is geen koffie, Starbucks is een gevoel.

De economie gaat een verstandshuwelijk aan met de psychologie. Zoals de ingenieurs dat al eerder deden met de wereld van de vormgeving. Koffie is een concept geworden. Een wereld op zichzelf. ●

Vista stelt teleur
Acer-topman Gianfranco Lanci: 'De hele branche is teleurgesteld in Microsoft Vista. Niemand koopt een nieuwe pc vanwege Vista.'

Schouwnaar CEO Endemol
Endemol benoemt Aat Schouwnaar (60) tot bestuursvoorzitter. Dat was hij al eerder, in 2003 volgde hij John de Mol op bij het mediabedrijf.

Bedrijven: te weinig vakantiedagen
Een derde van de Nederlandse ondernemingen wil meer vakantiedagen voor haar werknemers. Het wettelijk minimum van twintig vrije dagen moet omhoog, zo vinden veel bedrijven.

TomTom wil nieuwe markten veroveren. Vandaar het bod op Tele Atlas. HH

Overname TomTom biedt 1,8 miljard euro voor Tele Atlas Speculaties over hoger bod

TomTom wil voor 1,8 miljard euro digitale kaartenmaker Tele Atlas overnemen. Op de aandelenbeurs geloven ze dat er meer in zit.

Mathijs Rotteveel
AMSTERDAM

TomTom loopt tegen de grenzen van zijn groei aan. Het wil zo snel mogelijk nieuwe markten veroveren, maar nog lang niet van al die markten zijn kaarten voor routeplanners te krijgen. In landen die wel al aan de TomTom zijn, zoals Nederland, moeten wegenkaarten sneller vernieuwd worden. 'Meer dan tien miljoen mensen gebruiken nu een TomTom', zegt bestuursvoorzitter Harold Goddijn. 'Zij sturen ons maandelijks 16.000 klachten en aanwijzingen. Sommige mensen maken daar echt hun hobby van. Kruispunten zijn vervangen door rondtes, er zijn wegomleggingen en nieuwe routes. Die aanpassingen willen wij meteen in onze producten

opnemen. Gebruikers moeten de indruk krijgen hun TomTom slimmer is dan zichzelf.'

Maar TomTom heeft geen directe toegang tot de kaarten die het zijn klanten presenteert, want het is afhankelijk van toeleverancier Tele Atlas. Daar wil het vanaf en daarom heeft het een bod van 1,8 miljard euro uitgebracht op digitale kaartenmaker Tele Atlas.

Na een overname door TomTom bestaat wel het gevaar dat de overige klanten van Tele Atlas - concurrenten van TomTom, zoals het Amerikaanse Garmin - hun heil zoeken bij een andere kaartenmaker. Volgens De Taeye zal dat wel meevallen. 'In eerste instantie waren onze klanten geschokt door het nieuws, maar als je uitlegt waar het om gaat, dan zit daar logica in en zullen ze daar zeker over gaan nadenken.' Goddijn zegt zijn huidige concurrenten even goede kaarten te verkopen als hij zelf gebruikt. 'Alle informatie die we verzamelen, komt

ook in de kaarten die we verkopen. Gelijke monniken, gelijke kappen. Anders werkt het niet, dan krijg je scheve gezichten. Maar ze moeten er wel voor betalen.'

Op het moment dat Goddijn en De Taeye samen toosten op een winstgevende toekomst, wordt er op de aandelenbeurs alweer verder gekeken. Omdat er meer geïnteresseerden zouden zijn in een overname van Tele Atlas, ligt de aandelenkoers al snel boven de 21,25 euro per aandeel die TomTom biedt. Tele Atlas sloot gisteren op 21,69 euro. Ook bij een hoger bod door een andere partij hebben Goddijn en De Taeye hun zaakjes goed geregeld. Als de deal niet doorgaat, ontvangt TomTom 20 miljoen euro boete van Tele Atlas. Het bestuur en de raad van commissarissen van Tele Atlas kunnen bij het bod van TomTom samen al 313 miljoen euro tegemoet zien voor hun aandelen. Als er een hogereieder komt, groeit hun vergoeding uiteraard mee. ●

Beurs

Beursvandaag Rapportages Randstad en Vedior

Uitzendkrrrracht

Cijferweek! Shell, Akzo en Elsevier geven een inkijsje in hun prestaties en daarmee de Nederlandse economie. Daarvoor golden altijd de uitzenders als voorspeller en die komen allemaal door.

AMSTERDAM

Als het economisch goed gaat, verwennen bedrijven hun personeel met goede en vooral vaste contracten. Uitzenders zien dan langzamerhand hun werk slinken, totdat de economie uiteindelijk krakend tot stilstand komt. Daarna nemen bazen liever voorzichtig eerst tijdelijk personeel aan, als langzaam maar zeker de markten weer aantrekken.

Lange tijd gold op de beurs deze

gulden regel. De uitzendbedrijven en hun aandelen golden als 'vroegcyclisch', ofwel ze liepen altijd een stap vooruit op de continue economische cyclus van hoogtij en recessie. Vastgoed is het beste voorbeeld van laag-cyclisch. Zo eenvoudig is het niet meer en zeker niet voor de uitzenders. Markten en business verschillen teveel. Zo haalt bijvoorbeeld AEX-bedrijf Randstad liefst 35% en Vedior maar 7,5% van zijn omzet in Nederland.

Uitzenders en uitzenders

Anders zijn het wel de koersbewegingen dit jaar, die aantonen dat de uitzenders verre van inwisselbaar zijn:

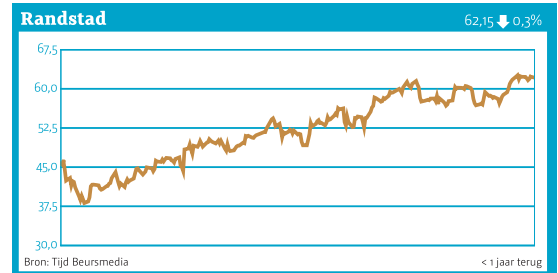
Vedior +39,3%
De Nederlandse Compagnie:

+37,3%
Randstad: +18,9%
AEX: +12,0%
USG People: +0,9%
DPA Flex: -1,3%
Brunel: -10,0%

Deze week publiceren zo'n 25 Nederlandse beursbedrijven, waaronder AEX-aandelen als Royal Dutch Shell, Akzo Nobel, Reed Elsevier en uitzenders Randstad en Vedior. Een deur verder komen ook Midkap fonds USG People en small cap De Nederlanden Compagnie door. Op DPA Flex Group na zijn dit alle Nederlandse beursgenoteerde uitzenders.

Goed derde kwartaal?

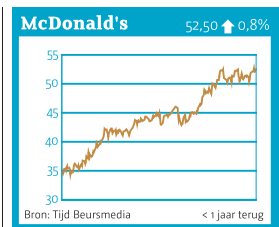
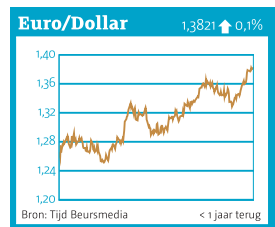
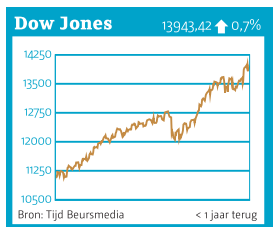
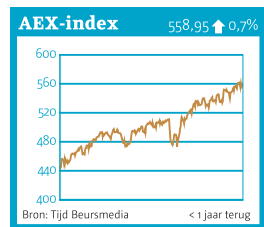
Voor de toekomstverwachtingen

van de concerns bepaalt of beleggers gaan aan- of verkopen. In de afgelopen tijd waren er al wat vingerverwijzingen. Branchevereniging ABU meldde vorige week woensdag in haar vierwekelijkse bericht dat de omzet van de uitzendmarkt in Nederland van 19 juni tot en met 14 juli met 19% is gestegen. Daarvoor was het 23%.

Analist Karl Green van Crédit

Suisse zegt dat de cijfers van de ABU zijn verwachtingen ondersteunen. Hij gaat voor Randstad voor het derde kwartaal uit van een omzetgroei van 19% en voor Vedior van een toename van 15%. Volgens hem ondersteunen de cijfers de visie van Randstad en Vedior zelf dat de markt geen echte vertraging laat zien. Of ze moeten anders vertellen, deze week. ●

Big Mac index

Meer dan het aandeel McDonald's trekt de officieuze Big Mac index de aandacht. Wat kost dit universele broedje hamburger in welk land? Zo ontstaat een idee van prijspijl en welvaartsniveau. Volgens deskundigen is zo bezien de dollar 30% te goedkoop. Het aandeel McDonald's is dit jaar 17,5% duurder geworden versus de S&P 500 met 8,2%. ●

Het Panel

STELLING: HET BELANGRIJKSTE ANDEEL TER WERELD?

Google, Microsoft, Exxon Mobil, Toyota of een relatief onbekende naam? Het regent deze week verlies- en winstcijfers van bedrijven. Wat is voor de beurs en beleggers het belangrijkste aandeel ter wereld?

Nu Citigroup

AD VAN TIJGELIEN (AANDELENSTRATEGIE ING)

'Analisten hechten de meeste waarde aan resultaten van bedrijven die representatief zijn voor een branche die actueel is. Google en Microsoft zijn ieder bijna een branche op zichzelf en geen goede indicatie. Grote banken, zoals Citigroup, zijn representatiever voor hun branche en thematisch (hypotheek!) relevant.' ●

Gazprom

JERRY DE LEEUW (DERIVATENCLSUTANT MERCURIUS)

'Op basis van economische en politieke belangen voor Europa: Gazprom, een mooi aandeel om ons te beschermen. Er treedt in de wereld een machtsverschuiving. Die stoelt op de wijzigingen in de wereldwijde geldstromen die steeds meer worden bepaald door de energiestromen.' ●

General Electric

CORNÉ VAN ZEIJL (FONDAMAGER SNS)

'General Electric doet alles en overal en kan alles en overal. Het is het ultieme conglomerataandeel. Als je ziet wat GE doet, weet je de toestand in de wereld. Om een paar voorbeelden te geven: medische apparatuur, credit cards, treinen, vliegtuigmotoren, plastics, beveiliging, waterbehandeling en turbines.' ●

Ziekten Patiëntenverenigingen tellen pas mee als ze groot zijn

47 miljoen zieken

Ellendige radiospotjes, op zorgelijke toon ingesproken: 'Meer dan een miljoen mensen heeft last van...' De patiëntenverenigingen krijgen binnenkort tien miljoen extra subsidie.

Marcel Hulspas
AMSTERDAM

Nederland is afgelopen weekend alweer een paar honderdduizend zieken rijker geworden. Het Platform Stralingsrisico's heeft namelijk vastgesteld dat tegen de 2 procent van de Nederlandse bevolking last heeft van elektromagnetische straling. Toe

maar. En we waren al zo ziek. Wie de medisch-statistische gegevens verzamelt, de websites van patiëntenverenigingen afspeurt en dan alle ziekten van Nederland optelt, komt op het indrukwekkende getal van bijna 47 miljoen Nederlanders die ziek zijn (zie de tabel hiernaast.)

Dankzij onze welvaart kennen we tegenwoordig compleet nieuwe ziekten. Veel eten, weinig bewegen, roken en drinken maken het leven van uw hart tot een hel. Bijna de helft van de Nederlanders heeft tegenwoordig last van overgewicht – met alle gevolgen van dien: hartklachten, rugklach-

ten, suikerziekte, benauwdheid, snurken, slapeloosheid.

En dan zijn er ook kwalen die vroeger geen kwalen heetten, maar waar de farmaceutische industrie sinds kort een antwoord op heeft, en dus graag aanprijst: impotentie, brandend maagzuur, kaalheid en ga zo maar door.

Het meest opvallend is de reeks 'miskende' modeziekten, populaire diagnoses waarbij de medische wetenschap zich hardop afvraagt of de oorzaak in veel gevallen niet eerder tussen de oren moet worden gezocht, zoals hyperventilatie, chronische vermoeidheid, ADHD bij volwassenen, voedselallergie en de desastreuze gevolgen van hoogbegaafdheid.

Slachtoffers vinden elkaar in militante patiëntenverenigingen die stevig aan de weg timmeren. 'Meer' is daarbij 'belangrijker', met als gevolg dat de schattingen die dergelijke verenigingen maken van het aantal patiënten waarvoor ze op zeggen te komen, nogal eens dramatische vormen aanneemt.

Het ministerie van Volksgezondheid heeft de subsidies voor deze verenigingen gisteren verhoogd van 24 tot 34 miljoen per jaar. En zo werken vele krachten samen om zoveel mogelijk zieken op te sporen. Bijna 47 miljoen zieken, op 16 miljoen inwoners. Dat is drie kwalen per Nederlander. Hoe ver komt u? ●

Drie kwalen per Nederlander. HH

Straling! 'Een dagelijkse kwelling'

320.000 UMTS-slachtoffers

Marcel Hulspas
AMSTERDAM

Het Platform Stralingsrisico's waarschuwt dat draadloze telefoons, computers, babyfoons, tv-masten en ga zo maar door, voor 320.000 Nederlanders 'een dagelijkse kwelling' vormen. Door die straling zouden ze lijden aan een breed scala aan klachten, vooral slapeloosheid, verwardheid en chronische vermoeidheid. Iedereen die wel eens last heeft van dergelijke klachten, zou dus wel eens het slachtoffer kunnen zijn van elektromagnetische straling. Nu bestaan er massa's wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt dat er heel weinig aan de hand is. Dat de gemeten stralingsniveaus echt te laag zijn om

merkbare effecten te veroorzaken en dat veel van de klachten van vermeende slachtoffers (ze noemen zichzelf bijvoorkeur 'elektrosensitieven') hoogstwaarschijnlijk aan andere oorzaken moeten worden toegeschreven.

De vermeend gevaarlijke straling zou andere bronnen van irritatie maskeren, zoals werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of sociale spanningen. Maar dergelijke verklaringen maken op de initiatiefnemers van het platform weinig indruk.

Onderzoekers en de ongelovige overheid zouden geen rekening houden met 'subtielere biologische effecten'. Bovendien wordt veel van dat onderzoek betaald door het bedrijfsleven, dus kan het niet betrouwbaar

zijn. In feite aldus het platform, zijn we allemaal proefkonijnen in 'een wereldwijd medisch experiment'. En dat is 'in strijd met de Nederlandse grondwet en de rechten van de mens'.

Huisartsen moeten volgens het platform bijscholing krijgen over de gevolgen van elektromagnetische straling, en als ze op huisbezoek gaan moeten ze altijd een stralingsmeter bij zich hebben om de woning van de patiënt door te meten.

Als de klachten niet direct verklaarbaar zijn (wat nogal eens het geval is) en als de hoeveelheid straling in huis boven het gemiddelde ligt (de kans is 50 procent), dan is er voor het platform maar een conclusie mogelijk: ziek door straling. ●

47 miljoen zieke Nederlanders. Een onvolledig overzicht*:

ADHD	300.000
Alcoholisme	820.000
Allergie	4.000.000
Alzheimer	250.000
Artrose	650.000
Hooikoorts	850.000
Astma/COPD	240.000
Reuma	380.000
Autisme	90.000
Blind/slechtziend	650.000
Last van maagzuur	1.500.000
CLPD/zonneallergie	1.000.000
Burnout	1.000.000
Depressie	700.000
Diabetes	850.000
Epilepsie	300.000
Problemen met hart	5.000.000
Hernia	11.000
Lage rugpijn	3.000.000
In psychiatrische inrichting	40.000
HIV/AIDS	20.000
Hoogbegaafd	66.000
Hyperventilatie	800.000
Gokverslaafd	50.000
Impotent	50.000
Kaalheid/haaruitval	8.000.000
Kleurenblind	1.300.000
Kanker	160.000
Korsakov	8.000
Chronisch moe	35.000
Migraine/hoofdpijn	1.500.000
RSI	200.000
Doof/slechthorend	20.000
Overgewicht	8.000.000
Osteoporose	800.000
Schizofrenie	100.000
Slapeloosheid	1.500.000
Snurken	2.000.000
UMTS-straling	320.000
Voedselallergie	300.000
=====	
Totaal aantal zieken:	46.840.000

*) Aantallen gebaseerd op gegevens van onderzoeksinstituten en opgaven van patiëntenverenigingen. Niet alle ziekten zijn meegeteld.

Cijfers:
Allergie: ooit last van;
hernia: aantal operaties per jaar;
kanker: jaarlijks vastgesteld.

RAMSJE DEZE WEEK

Luisterend oor

De Amerikaanse psycholoog Oliver Sacks is vooral bekend vanwege zijn boek over de man die zijn vrouw voor zijn hoed aanzag, en als de held van de film *Awakenings*. Met zijn boeken heeft Sacks als geen ander bijgedragen aan de emancipatie van de psychiatrische patiënt. Maar ook doven kunnen op zijn sympathie en schier grenzenloze geduld rekenen. In dit boekje beschrijft Sacks de moeizame, pijnlijke strijd die ze vaak moeten

voeren om hun medemens duidelijk te maken dat ze niet achterlijk of 'gek' zijn maar gewoon doof.

Oliver Sacks, *Stemmen* zien, 5,-

Omnivoor

Toen Jeffrey Steingarten zijn culinaire carrière begon als kookrecensent voor *Vogue*, nam hij zich voor om alles te eten wat er op aarde gegeten wordt,

ook voedsel waar westerlingen met een grote boog omheen lopen. Dit boek, het vervolg op *De man die alles at*, toont aan dat Steingarten woord heeft gehouden. Daarbij mengt hij in zijn stukjes op luchtige en leesbare wijze persoonlijke anekdotes, tips voor de culinaire reiziger en hele en halve feiten uit de wetenschap van het koken. Een aangenaam boek, ook voor mensen die niet bereid zijn de halve wereld om te reizen voor het leukste stukje van de zeldzaamste tonijn.

Jeffrey Steingarten, *Nieuwe avonturen van de man die alles at*, 12,50

Rijkscollectie

Het Rijksmuseum wordt gerestaureerd en zal nog wel lange tijd gesloten blijven. Ondertussen denken de medewerkers diep na over wat het Rijks straks aan het volk wil tonen. Een bijna hopeloze onderneming, zo lijkt het, want zoals deze zeer fraaie studie laat zien is het Rijksmuseum al twee eeuwen in wording, met een collectie die steeds opnieuw afgestemd werd op de artistieke en politieke idealen van een tijdvak – en daarbij voortdurend

geremd werd door de chronische Haagse zuinigheid als het om kunst gaat.

Ellinoor Bergvelt, *Pantheon der Gouden Eeuw*. Van Nationale Konst-Gallerij tot Rijksmuseum van schilderijen (1798-1896). 15,-

Deze en andere ramsjtittels zijn verkrijgbaar bij Boekhandel Steven Sterk, Servetstraat, Utrecht, en alle Selaxy boekhandels.

Medewerkers van een opslagplaats voor schroot in Florida troffen tot hun schrik een 'torpedo' aan. Bij nadere inspectie bleek het te gaan om een Patriotraket, zonder kernkop. De herkomst is onbekend.

Geen bijzaak
De hommel is voor zijn voortbestaan afhankelijk van bloementuintjes.

Geen idee!
Op de geheime luchtmachtbasis Area 51 in Nevada wordt gewerkt aan een immens grote hangar, zo hebben de Areawatchers opgemerkt. Blijkbaar is er een nieuw supergeheim toestel in de maak.

Nieuwe televisieserie Medical Investigation

Medische raadsels voor puzzelfreaks

'CSI' meets 'House'. Dat is in het kort de nieuwe serie 'Medical Investigation'. Een team topartsen krijgt van de overheid carte blanche om op te treden bij mysterieuze sterfgevallen en dodelijke virusuitbraken.

Marlies Ruijter
AMSTERDAM

De zomerstop lijkt in televisieland een uitstervend fenomeen: RTL introduceerde recent *Heroes*, Net5 begon met *3LBS* en SBS6 startte met het gloednieuwe *Medical Investigation*. Moest je vroeger de zomer nog doorkomen met onbenullige of achterhaalde series, tegenwoordig krijg je Amerikaans kwaliteitsdrama met A-list acteurs.

Zo wordt *Medical Investigation* gedragen door acteur Neal McDonough, herkenbaar aan zijn indringende ijsblauwe ogen en bekend van onder meer *Minority Report* en *Band of Brothers*. McDonough speelt dokter Stephen Conner, het hoofd van het team die de zware taak heeft om het welzijn van de Amerikaanse burgers te garanderen. Zodra er ergens in het land een gevaarlijk virus uitbreekt, of een groep mensen onder verdachte

Elke aflevering van *Medical Investigation* is puzzelen voor gevorderden.

omstandigheden het loodje legt, stapt het interventieteam van 'National Instituut of Health' ogenblikkelijk in hun omgebouwde oorlogsvliegtuig om ter plekke nader onderzoek te doen.

In de eerste aflevering raakte een groepje onafscheidelijke vriendin-

nen om onverklaarbare reden één voor één in coma. Het team denkt aan een geslachtsziekte die ze hebben opgelopen via een gezamenlijke minnaar. Maar als er in een andere stad, een paar honderd kilometer verderop, elf mensen in het ziekenhuis worden opgenomen met dezelfde symp-

tomen blijkt dat ze op het verkeerde spoor zitten. Het is noodzaak om zo gauw mogelijk het verband tussen de slachtoffers te vinden, want daarin zit de sleutel tot de oplossing van het probleem. En dat is uiteraard een race tegen de klok.

Medical Investigation is eigenlijk puzz-

zelen voorgewaterd. Wat hebben de slachtoffers gemeen en hoe komen ze aan het virus? Gedurende de aflevering krijg je als kijker de nodige aanwijzingen aangereikt. Dus fanatieke kijkers puzzelen lekker mee. En uitzonderlijk getalenteerde puzzelaars zouden zomaar de oplossing kunnen zien, voordat de personages er achter komen hoe de vork in de steel zit.

Medical Investigation is een medische 'whodunit'. Een soort CSI in het ziekenhuis. Waar in CSI alle forensische opsporingstechnieken de revue passeren, komen in *Medical Investigation* alle nieuwe medische technieken voorbij.

Maar aan CSI kan deze nieuwe serie voorsnog niet helemaal tippen. De makers van CSI krijgen het voor elkaar om in minder dan een uur een case - soms zelfs twee - zorgvuldig uit te leggen. In *Medical Investigation* is het verhaal soms een kwestie van lange passen snel thuis. Maar belangrijker is dat je bij CSI tussen al het hightech geweld door ook sympathie gaat voelen voor de personages. In *Medical Investigation* wil dat - ondanks topacteur McDonough - nog niet echt helemaal lukken. ●

Culinair Palingfestival

Paling is hét medicijn tegen de hitte

Ijla Galama
AMSTERDAM

Dat paling als krachtvoeder dient voor de Japanner tijdens de warme, vochtige zomers, is niet iedereen bekend. Tijdens deze zomermaanden wordt in Japan veel rekening gehouden met de gezondheid. Er zijn allerlei traditionele Japanse gewoonten die een burn-out in deze periode helpen voorkomen. 'Een voorbeeld hiervan is paling, dat als energy-boost dient, vanwege de proteïnen. Het helpt de mensen zich te weren tegen de hitte', legt Masahi Nonaka, chef van het Teppanyaki Restaurant Sazanka in het Okura hotel in Amsterdam, uit.

Het woord 'Teppanyaki' betekent 'gegrilleerd op een plaat'. Vlees, vis, schelpdieren en groenten worden voor de ogen van de gasten op een hete, metalen plaat gebakken. Dit gebruik gaat terug tot het midden van de vorige eeuw. Van origine eten Japanners veel vis. 'Vlees is pas in de Japanse keuken geïntroduceerd na de

Tweede Wereldoorlog, toen de westerlingen daar voet aan wal zette. Authentiek zijn Japanse vleesgerechten dus zeker niet.'

Om de zomer een beetje op te leuken, staat het Teppanyaki Restaurant Sazanka van 27 tot en met 30 juli in het teken van unagi-specialiteiten. Nonaka bereidt tijdens deze dagen diverse palinggerechten om zijn gasten kennis te laten maken met de Japanse traditie van paling eten.

Regelmatig gaat hij terug naar Japan om daar de laatste trends op kookgebied te spotten, waarmee hij vervolgens varieert in het Teppanyaki restaurant.

Tijdens het palingfestival heeft hij diverse palinghappen bedacht, waaronder een rolletje dun gesneden lendenstuk met daarin Hollandse paling miso-saus. 'De inspiratie voor die gerechten haal ik uit mijn vaderland, de combi van paling met vlees heb ik zelf bedacht, net zoals de sushi met paling, afgetopt met eendenlever.' Zo combineert Nonaka zijn eigen creati-

Wie weet raken palinghappen ook ingeburgerd in Nederland. HUIBERS/HH

viteit met de Japanse trends en tradities. Inmiddels is sushi maken, bestellen of eten in een sushi-bar, al helemaal ingeburgerd in Nederland, wellicht dat dat ook gebeurt met de palinghappen. De grap is dat Japan-

ners nooit sushi thuis maken. 'Om sushi-chef te worden, moet je jarenlang studeren. Het vormt een belediging om de smaakvolle hapjes thuis te maken.' ●

Film

Bert Haanstra uitgebreid geëerd

Redactie Cultuur
AMSTERDAM

Filmregisseur Bert Haanstra wordt tien jaar na zijn dood geëerd met een uitgebreid herdenkingsprogramma. Voor het eerst in 25 jaar worden de films van Haanstra dit najaar in Nederland weer in de filmzalen vertoond. Tijdens het Bert Haanstra Festival zijn overal in de provincie Overijssel gerestaureerde kopieën te zien van zijn films, waaronder klassiekers als *Fanfare*, en *Alleman*. Het Nederlands Film Festival in Utrecht toont in dezelfde periode dagelijks vier titels van Haanstra. Verder hebben filmhuizen in onder meer Amsterdam, Den Haag en Den Bosch zich gemeld. Dit voorjaar werd bekend dat de erven Haanstra het oeuvre van de gelauwerde cineast hebben overgedragen aan het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum, waar het wordt gedigitaliseerd en geconserveerd. Er verschijnt in het najaar ook een dvd-box. ●

Grote namen werken mee aan nieuw studioalbum

ROBBIE WILLIAMS STRIKT JUSTIN TIMBERLAKE VOOR CD

Voor zijn nieuwste album heeft Robbie Williams de hulp ingeroepen van Justin Timberlake. Ook zou de Engelse zanger Andy Rourke, de voormalige bassist van The Smiths, hebben benaderd en Peter Hook, de bassist van New Order. William Orbit, die meeschreef aan *Ray of Light* van Madonna, zou ook zijn gevraagd. Vorig jaar maakte Williams al bekend dat er dit jaar een vervolg komt op *Swing when you're winning*.

RECENSIE | FILM

MODERN FRANS LIEFDESDRAMA VOORAL ERG ZOETSAPPIG

Elaine Brand

Een schoonmaakster (een graatmagere Audrey Tautou) deelt door omstandigheden een luxe appartement met een arme aristocraat en een humeurige kok. In een mum van tijd veranderen de drie enkelgangers in één grote blijke familie. Als grootmoeder ook nog intrukt en de schoonmaakster en de kok verliefd worden is het top-

punt van zoetsappigheid bereikt. Verpakt in de Franse taal en het Parijse decor lijkt het allemaal misschien interessant, maar *Ensemble c'est tout* is uiteindelijk 'gewoon' een populaire liefdesfilm. Best vermakelijk, maar weinig verrassend. Hollywood brengt om de haverklap dit soort gezapige feelgood-films uit. Het Franse publiek heeft er overigens van gesmuld. **Oordeel: niet gaan**

Vermakelijk, weinig verrassend.

Carice wordt liefje Vivaldi
Carice van Houten moet cellolessen gaan nemen. Ze gaat naast Gérard Depardieu schitteren in een film over de componist.

Egypte wil steen van Rosetta
Een van de meest waardevolle objecten in het British Museum in Londen gaat wellicht voor een grote expositie terug naar Egypte.

Matt Damon eindelijk een ster
Matt Damon is vanaf morgen eindelijk een 'echte' ster. De 36-jarige acteur krijgt dan een eigen ster op de beroemde Hollywoodboulevard Walk of Fame. Gefeliciteerd, Matt!

Fans bij de lancering van Potters laatste deel in New York HOLLANDE HOOGTE

Recensie Harry Potter VII

Genoeg vuurwerk voor diehard met toverstokje

Wil de enige echte Harry nu opstaan? Verzetsheld, messias, topatleet, gesjeesde student of een emotioneel watje? Na tien jaar en zeven delen gaf J. K. Rowling afgelopen zaterdag eindelijk het antwoord.

Dirk Koppes
AMSTERDAM

Een decennium hebben Jo Rowlings boeken gedaan over de metamorfose van vrolijke kinderfantasie tot aangrijpende adolescententragiek. De ontwikkeling van het naïeve bebrilde jongetje met een litteken op zijn voorhoofd tot een volleerd magiër die leert afscheid te nemen van zijn meest dierbaren is door een miljoenenpubliek op de voet gevolgd. Nooit eerder verslond een wereldwijd publiek tegelijkertijd en zo massaal de lotgevallen van een papieren personage.

Misschien dat de wereldvrede eerder dichterbij komt door media-events als de lancering van *Harry Potter and the Deathly Hallows* (uitg. Bloomsbury) dan door een traditio-

neel christelijk vredesgebeurtenis als kerstmis.

Niet dat het Harry-universum zo vreedzaam is. Tolkien liet de nodige trollen en orks op het gezelschap van de Ring los, Rowling heeft in zeven delen Potter nog meer gruwelijke creaturen uit haar pen getoverd. Ze komen allemaal opdraven en aanvliegen in het slotdeel, dat eindigt in een apocalyps.

Rowling breekt met haar vaste opbouw. Geen vertrek naar Zweinstein aan het begin van het boek, waar de nodige raadsels worden opgelost en Harry aan het eind VolDEMORT in de rode oogen moet staan. Heer VolDEMORT deelt in de *Deathly Hallows* de eerste klappen uit en dwingt Harry zo in de verdediging. Samen met Hermelien Griffel en Ron Wemel gaat Potter op zoek naar de Relieken des Doods. Geen slimme scholier maar een gesjeesde student. Het betekent een zeshonderd pagina's lange zoektocht, waarvoor Harry alle krachten in zichzelf moet aanspreken. Eenzaam twijfelt hij, of hij wel de donkere machten kan trotseren, des-

noods tot aan de dood toe. Rowlings Harry krijgt hier wel heel erg messiaanse proporties, met professor Perkamentus als de Vader en de Heilige Geest ineen.

Het knappe van Rowling is dat ze in Harry Potter een gewone jongen in ongewone omstandigheden heeft weten te scheppen. Er blijft natuurlijk altijd wat te zeuren; stilistisch zal Rowlings nooit boven het maaielvd uitsteken, in het plot zitten de nodige onlogische sprongen en vooral in haar referenties aan de jodenvervolging (toevanars moeten van VolDEMORT zuiver bloed bezitten) mist ze elke subtiliteit.

Desondanks weet ze gedurende bijna het hele boek zenuwlopend snel naar de apotheose te jakkeren (*Diehard* met een toverstok) en nieuwe emotionele diepten aan te boren. Na tien jaar is hij geen emotioneel onderontwikkeld wezen meer en heeft hij levenslessen opgepikt als 'heb geen meelij met de doden, Harry. Heb meelij met de levenden en voornamelijk, heb medelijden met zij die zonder liefde leven.' ●

BLIJVEN OF WEGGAAN

Hemelse maanden met lisdodden en kikkerbeet

Gaan we zo snel mogelijk naar het buitenland op vakantie? Of blijven we in Nederland, een paradijs dat we zelf niet meer herkennen? Nederlandse auteurs helpen bij dit dilemma. Deel 3: Maarten 't Hart.

Hans van Willigenburg
ROTTERDAM

Mits de jaarlijkse volksverhuizing ongestoord plaatsvindt, is Maarten 't Hart een fan van de zomer. Niet alleen de natuur kan hem in dit jaargetijde bekoren, maar vooral ook de colonnes van vertrekende vouwwagens en caravans. Met een bijna hoorbaar geginnik noteert hij het volgende: 'Dankzij de jaarlijkse uittocht vielen ook die zomer de straten in ons luisterrijke dorpje vrolijk stil. Voor de thuisblijver breken hemelse maanden aan. Alleen wat agrariërs, VUT-paters en hoogbejaarde nonnen blijven achter.' Terwijl hij zich vermeit in het vooruitzicht van een dunner bevolkte omgeving, kan hij

het niet laten zijn overwinningsgevoel nog even in een fraaie zin te beeldhouwen: 'Als Nederland op zijn fraaist is, de temperaturen aangenaam zijn, maar het zelden snikheet wordt, de bomen dik in het blad staan, jasmijn en kamperfoelie geuren en de sloten bedekt zijn met kikkerbeet, pijlkruid en egelskop, trekt iedereen in lange files of via vliegvelden, waar men soms hele dagen moet wachten, weg naar overwegend afschuwelijke oorden met brandende zonneshijm, venijnig stekende muggen en een op maximale winst beluste horecasector'. Overvallen door zoveel in de schoot geworpen geluk, geraakt 't Hart maar al te makkelijk in een melancholische bui: 'Zo'n stille Nederlandse zomer. Wat wilde ik graag nog twintig van die zomers meemaken, zomers met zwanenbloemen, lisdodden en vleermuizen in de avondschemering. Hoeveel zouden mij gegund zijn?' ●

Reisadvies: blijven als de anderen weggaan

Günter Walraff wil Rushdie voorlezen

Satanic Verses in moskee

Redactie Cultuur
AMSTERDAM

De Duitse schrijver Günter Walraff wil de integratiediscussie aanjagen in zijn woonplaats Keulen. Daarom stelt hij voor *De Satanische Verzen* van Salman Rushdie voor te lezen in een nieuwe, omstreden moskee.

Walraff ontkent dat zijn actie een provocatie is tegen de vele moslims die het boek van Rushdie als heilig-schennis beschouwen. 'Ik ben geen vijand, maar een vriend van de immigranten. Ze kennen me als iemand die zich heeft ingezet voor hun integratie.' Hij wil juist dat binnen de Turks-Duitse gemeenschap het boek eindelijk bediscussieerd wordt.

De Turks-Islamitische Unie van Religieuze Zaken (DITIB) heeft altijd

gesteld dat haar nieuwe moskee een plaats van transparantie en dialoog zou moeten worden. Walraff zegt de woorden van DITIB serieus te nemen.

De Keulse moslimgemeenschap heeft onderkoeld op het voorstel gereageerd. De culturele man van DITIB, Bekir Aloda, heeft verklaard dat Walraffs aanbod niet per direct is afgewezen, hij gaat het aan het bestuur voorleggen.

Walraff stelt voor omstreden passages uit Rushdies roman in het Turks te laten vertalen en voor te lezen om zo een discussie op gang te brengen. Hij vreest geen gewelddadige reacties van fundamentalisten, al hebben diverse mensen hem gewaarschuwd voor de risico's. ●

RECENSIE | LITERatuur

LEVENSECHTE KARAKTERS

Dirk Koppes

Hoeveel ontberingen kan een mens verdragen? En hoeveel leed kan een auteur zijn personages aandoen, zonder voor het Internationale Hof in Den Haag te worden aangeklaagd wegens schending van de mensenrechten? Karin Slaughter is guilty as charged met haar zesde deel van haar serie over Grant County, Georgia: ze

bewijst met *Onaantastbaar* (uitg. Cargo) over een ongebreidelde fantasie te beschikken als het om dergelijke gruwelijkheden gaat.

Voor detective Lena Adams krijgt het van Slaughter voor de kiezen: moeder bij geboorte overleden, voogd een junkie, tweelingzus vermoord en in dit deel een schoolvriendin die levend in brand wordt gestoken. Bovendien wordt ze van moord verdacht en jagen in methamfetamine dealende racisten achter haar aan. Ook haar chef Jeffrey Tolliver en zijn vrouw pathologisch anatoom Sara Linton vergaat het slecht. Bij de lezer slaat de vermoedelijkheid soms toe bij deze geweldsoap,

toch weet Slaughter net op tijd haar publiek binnen boord te houden, doordat ze zo'n levensechte karakters creëert. Jammer dat het strakke plot door al die duivelskloofdiepe depressies uit het oog verdwijnt. Oordeel: kopen.

RECENSIE | LITERatuur

DE SPAANSE ARISTOCRATEN HEBBEN HET WEER GEDAAN

Dirk Koppes

Achteraf zijn internationale successen zoals die van Ildefonso Falcones' *De kathedraal van de zee* (uitg. Sijthoff) verklaarbaar. Pak een woelige periode uit de geschiedenis (Barcelona in de 14e eeuw), neem twee helden (boerenvader en -zoon Estanyol), voeg herkenbare schurken (alle edelen) toe en houdt het verhaal simpel: het geheim

van een kathedraal. Voormalig advocaat Falcones heeft zijn historische huiswerk gedaan, maar wil daar de lezer wel erg veel van laten genieten. Het verhaal blijft in goed-kwaadsjablonen hangen, waardoor de personages niet los komen van papier, afgezien van Arnaus tegenhanger Joan, lid van de inquisitie.

Oordeel: niet kopen, tenzij je iets met de Barrio Gótico in Barcelona hebt.

Douglas Coupland maakt tv

De Canadese auteur Douglas Coupland heeft een gloednieuwe tv-serie geschreven, naar zijn roman *JPod* over de videogame-industrie.

Illegale Potter in India

De Indiase politie heeft zondag honderden illegale kopieën van het zevende boek uit de Harry Potterreeks in beslag genomen in Bangalore.

Nieuwe Europese prijs voor Magda Szabó

In Frankrijk is de Prix Cévennes uitgereikt, een nieuwe literatuurprijs (20.000 euro) voor de beste Europese roman. De eerste winnaar is de Hongaarse Magda Szabó met de roman *De Katalinstraat*.

Nederland 1

- 17.00**
17.00 NOS Journaal
17.05 KRO's Kindertijd
17.25 Sesamstraat
17.59 EénVandaag
18.00 NOS Journaal
18.20 EénVandaag
18.45 NOS Sportjournaal
19.00 Lingo
19.30 Intensive Care
- 20.00**
20.00 NOS Journaal
20.30 Blik op de weg
21.05 Opsporing verzocht: Special
21.45 Vinger aan de pols
- 22.00**
22.20 De rijdende rechter
22.50 NOS Studio Sportzomer: Avondetappe
23.45 NOS Journaal
00.05 ER
00.55 NOS Journaal

RTL 7

- 17.00**
18.00 The A-Team
18.55 Law & Order
19.50 'Allo 'allo!
- 20.00**
20.30 Romancing the stone
- 22.00**
22.35 At close range
00.44 Teleshop 7
00.45 Ik ben in balans!
01.00 Nachtlounge
03.00 The hotspot

ÉÉN

- 17.00**
17.25 Clips
17.35 Buren
18.00 Het journaal
18.10 De rode loper
18.30 Vriend of vijand
19.00 Het journaal
19.35 1000 Zonnen & garnalen
19.55 Het weer
- 20.00**
20.05 E.C. de Kampioenen
20.40 Flikken
21.25 Koppen
- 22.00**
22.05 Tour 2007
23.00 Het journaal laat
23.21 KENO-uitslagen
23.22 Het weer
23.30 Mersey beat
00.30 De rode loper
00.50 1000 Zonnen & garnalen

ARD

- 17.00**
17.00 Tagesschau um fünf
17.15 Brisant
17.47 Tagesschau
17.55 ARD vor acht
19.50 Das Wetter im Ersten
19.55 Börse im Ersten
- 20.00**
20.00 Tagesschau
20.15 Familie Dr. Kleist
21.05 In aller Freundschaft
21.50 Plusminus
- 22.00**
22.15 Tagesthemen
22.43 Das Wetter im Ersten
22.45 Der Dokumentarfilm: Der neue Pfarrer - Der Herrgott wird's richten
- 00.00**
00.20 Nachtmagazin
00.20 Mayerling
02.35 Tagesschau
02.40 Kein Alibi für den Staatsanwalt
04.05 Sturm der Liebe

Nederland 2

- 17.00**
17.20 The Onedin Line
18.15 That's the question
18.45 Baas Boppe Baas
19.20 Toen was geluk heel gewoon
19.50 Rail away
- 20.00**
20.25 Netwerk
20.50 Per ongeluk
21.15 Spraakmakende zaken
- 22.00**
22.00 NOS Journaal
22.15 Nova/Den Haag vandaag
22.40 Waar was u toen?
23.10 De verandering
23.45 LliNK in Natura
00.15 Nederland helpt
00.40 Nova/Den Haag vandaag, Netwerk en EénVandaag

SBS 6

- 17.00**
17.05 Sue Thomas: F.B. Eye
18.00 JAG
19.00 Hart van Nederland - Vroege editie
19.25 Shownieuws - Vroege editie
- 20.00**
20.00 Medisch centrum
20.30 House
21.30 Medical investigation
- 22.00**
22.30 Hart van Nederland - Late editie
22.50 Piets weerbericht
22.50 Shownieuws - Late editie
23.20 Foute bureu
00.15 Puinruimers in New York
00.50 Nachtprogrammering: Starstyle
00.50 Nachtprogrammering: Hart van Nederland - Late editie

CANVAS

- 17.00**
17.20 101 dalmatiërs in het Disney festival
17.45 Miss BG
18.00 Ogy en de kakkerlakken
18.10 Spring
18.35 W817
18.50 Game over
19.10 Degrassi: The next generation
19.35 Third rock from the sun
- 20.00**
20.00 Terzake zomer
20.50 Drie vrouwen
21.40 De canvascrack

- 22.00**
22.15 State of play
23.10 Smack the pony
23.40 Doorlopende herhaling van Terzake zomer

ZDF

- 17.00**
17.00 heute - Wetter
17.15 hallo deutschland
17.45 Leute heute
18.05 SOKO Köln
19.00 heute
19.20 Weerbericht
19.25 Die Rosenheim-Cops
- 20.00**
20.15 Die Königskinder
21.00 Abenteuer Asien - Der Traum von der Weltpitze
21.45 heute-journal
- 22.00**
22.12 Weerbericht
22.15 37°
22.45 Feine Freundinnen
23.30 SOKO Köln
00.15 heute nacht
00.30 Neu im Kino
00.35 Sommernachtsphantasien: Wild things
02.20 heute

Nederland 3

- 17.00**
17.02 NOS Jeugdjournaal.nl
17.10 Flight 29 down
17.35 Kid Paddle
17.47 Walter
17.55 AVRO Smartkidz
18.10 Topstars
18.25 Het Klokhuis
18.45 NOS Jeugdjournaal
19.00 Costa
19.30 NOS Tourjournaal
- 20.00**
20.25 Kassa 3
20.55 Tribe
21.55 McDonald's kitchen
- 22.00**
22.30 NOS Journaal
22.35 NOS Sportjournaal
22.50 Missing without a trace
23.33 Socutera: Habitat for Humanity
23.40 Hertenkamp
00.10 NOS Journaal

Net 5

- 17.00**
17.25 Everwood
18.15 Charmed
19.10 Judging Amy
- 20.00**
20.05 Will & Grace
20.30 Gilmore girls
21.25 ER
- 22.00**
22.25 Law & order: Special Victims Unit
23.25 Law & order
00.25 Angel
01.15 Nachtprogrammering: Relax TV
04.00 Nachtprogrammering: Hart van Nederland - Late editie/ Shownieuws

BBC 1

- 17.00**
17.05 Mortified
17.30 Roman mysteries
18.00 M.I. High
18.25 Newsround
18.35 Neighbours
19.00 Nieuws en weerbericht
19.30 Regionaal nieuws en weerbericht
- 20.00**
20.00 The One show
20.30 EastEnders
21.00 Holly City
- 22.00**
22.00 Waking the dead
23.00 Nieuws, regionaal nieuws en weerbericht
23.35 You can't fire me, I'm famous
00.20 Novocaine
01.50 Weerbericht
01.55 Sign zone
01.55 Fight for life
02.55 True dare kiss

Discovery Channel

- 17.00**
17.00 Jungle hooks: India: The shikar way
17.30 Massive machines: Boats
18.00 Massive engines: Trucks
18.30 Stunt Junkies: Helicopter jump
19.00 American chopper: Rick's bike
- 20.00**
20.00 Mythbusters: Plywood builder
21.00 Really big things
- 22.00**
22.00 Kings of construction: Tung Chung - Hong Kong's new cable car
23.00 Giant of the skies: Building the Airbus A380
00.00 Forensic detectives: Fatal twist
01.00 A haunting: Lake club horror
02.00 Ultimates: Ultimate strike planes
03.00 Nachtprogrammering

RTL 4

- 17.00**
17.05 Oprah Winfrey show
18.00 RTL Nieuws
18.15 Editie NL
18.35 As the world turns
19.30 RTL Nieuws
19.55 RTL Weer
- 20.00**
20.00 Kees & co
20.30 TV Makelaar
21.30 Help, mijn man is klusser!
- 22.00**
22.30 4 in het land
22.55 Jouw vakantie, mijn vakantie
23.55 RTL Nieuws
00.10 RTL Weer
00.15 Oprah Winfrey show
01.04 Teleshop 4
01.05 Cupido
03.00 Streetcam

Veronica

- 17.00**
17.15 Yin Yang Yo
17.35 Totally Spies
18.00 3rd Rock from the sun
19.00 Friends
19.55 Spin city
- 20.00**
20.30 Pushing tin
- 22.00**
22.50 Hot.Doc: Boobcruise
23.40 The surreal life
00.40 Poker Nations Cup
01.45 Nachtprogrammering: Late night

BBC 2

- 17.00**
17.30 Ready steady cook
18.15 The weakest link
19.00 Animal park - Wild on the West Coast
- 20.00**
20.00 The truth about food
21.00 James May's 20th century
21.30 James May's 20th century
- 22.00**
22.00 Coast
23.00 Sensitive skin
23.30 Newsnight
00.20 Soul Britannia
01.20 Kingdom hospital
02.00 Kingdom hospital
02.45 BBC News 24

National Geographic

- 17.00**
17.00 Crittercam-WildTech adventures: Large sharks
17.30 Totally wild
18.00 Megastructures: Air force transport
19.00 Earth investigated: Lightning strike
- 20.00**
20.00 Most amazing moments
20.30 Air crash investigation: Hidden danger
21.30 Ultimate disaster: Earthquake
- 22.00**
22.00 Is it real?: Chupacabra
22.30 Seconds from death: Tragedy at Bhopal
00.00 Megastructures: Air Force transport
01.00 Ultimate disaster: Earthquake
02.00 Is it real?: Chupacabra
03.00 Earth investigated: Lightning strike
04.00 Chimps unchained
05.00 Air crash investigation: Hidden danger

RTL 5

- 17.00**
17.25 The Ellen DeGeneres show
18.25 The king of Queens
18.55 The nanny
19.25 Dharma & Greg
19.55 Flodder
- 20.00**
20.30 CSI: Miami
21.30 Jamie Oliver's school dinner
- 22.00**
22.30 Gordon Ramsay: Oorlog in de keuken!
23.30 Van del tot dame
00.25 The nanny
00.49 Teleshop 5
00.50 Poolparty
02.00 KamasutraTV

Tien

- 17.00**
17.10 Life with Bonnie
17.35 Fashion House
18.00 De leukste thuisvideo's
19.00 De bruiloft van Eddy en Arjen
19.30 Postcode Loterij: Deal or no deal
- 20.00**
20.00 De Gouden Kooi
20.30 Joling & Gordon over de vloer
21.30 Stenders late vermaak
- 22.00**
22.30 Nieuw Dier
23.05 De Gouden Kooi
23.35 Fashion House
00.05 Interactief spelprogramma: Big Bucks
00.15 Postcode Loterij: Deal or no deal
00.45 Interactief spelprogramma: Big Bucks
03.30 Tien Text

BBC World

- 17.00**
18.00 World news today
19.30 World business report
19.45 Sport today
- 20.00**
20.00 World news today
21.30 Talking movies
- 22.00**
22.30 HARDtalk
23.15 World business report
23.45 Sport today
00.30 Asia today
00.45 World business report
01.30 HARDtalk
02.30 World business report
03.30 Onbekend
04.30 Sport today
04.45 World business report

Eurosport

- 17.00**
17.00 Gooooo!
17.30 Voetbal: EK onder 19 jaar
19.30 Voetbal: WK onder 20 jaar
- 20.00**
20.30 Voetbal: EK onder 19 jaar
- 22.00**
22.30 Boksen
00.00 Voetbal: EK onder 19 jaar
01.00 WATTS

Auto

BMW M3

Sjoerd van Stokkum

De M van meer, méér

Op echt snelle BMW's kleefde al decennia lang de letter M. Met de nieuwste M3 maakten we vorige week kennis in Zuid-Spanje.

In alle opzichten is deze auto 'meer' geworden dan zijn voorganger. Hij is sneller, sterker, zwaarder en vooral flink duurder. Vooral die prijsverhoging is opvallend, want met 99.500 euro kost deze BMW twintig mille meer. Maar in ruil daarvoor levert de auto een werkelijk zalige motor. Het blok is afgeleid van de V10 uit zijn grote broer M5, maar moet het met twee cilinders minder doen. De V8 heeft 420 pk en trekt door tot maar liefst 8.400 toeren.

Je kunt zijn uiterlijk ingetogen noemen, maar dat gaat wat ver. Het is overduidelijk dat de M3 een Jerommeke op wielen is, al oogt het allemaal nog enigszins beschaafd. Er zitten vier uitlaten aan de achterkant en grote luchtinlaten aan de voorkant en een extra bult (powerdome genaamd) op de motorkap voor de noodzakelijke koeling. Het is van buiten eigenlijk een totaal andere auto, want maar liefst tachtig procent aan de auto is veranderd. Van binnen is de M3 teurstellend hetzelfde identiek aan

iedere andere 'dreier' en zorgen alleen een sportstuur en wat M-logo's voor wat sportieve decoratie.

Wel apart is het dak dat is opgetrokken uit koolstofvezel, net als bij zijn grote broer M6, en moet zorgen voor gewichtsbesparing. Veel heeft dat kennelijk niet geholpen, want met 1655 kilo weegt hij een dikke 160 kilo meer dan zijn voorganger. Spijtig. De M3 wordt neergezet als de Beier met veel Formule 1-geen en een hoger gewicht past daar niet bij. Toch zorgen de extra pk's voor betere prestaties. 0 tot 100 verloopt in een 4,8 seconde en de top is begrensd op 250 kilometer per uur, maar via een speciaal programma kan dat worden opgerekt naar 280.

W e gaan op zoek naar zijn ware karakter op het Ascari Race Resort van de Nederlandse multimiljonair Klaas Zwart. De tractiecontrole wordt uitgeschakeld en de sportstand gaat aan. Met die knop reageert het gaspedaal heftiger op bewegingen van de rechtervoet en brult de V8 aanzienlijk luider. Met het EDC zorgen we dat de demping stugger wordt. De metamorfose is compleet. De auto die tot nu toe ei-

De nieuwe BMW M3 is sneller, sterker en vooral duurder dan zijn voorganger.

Van binnen teurstellend identiek.

genlijk wat aan de tamme kant was, zelfs een tikkelkje saai, is op het circuit veranderd in een speelkameraad van een speciale buiten categorie en lijkt rondje na rondje alleen maar leuker te worden. ●

Of toch een elfje?

Van de eerste serie M3's, die lekker hoekige uit de jaren tachtig, werden er 18.000 gebouwd, van de tweede 72.000 en van de laatste versie maar liefst 90.000. Met deze vierde generatie mikken de Duitsers op minimaal 100.000 stuks. Om dat te halen, zullen er ook nog een vierdeurs, cabrio en touringversie komen. Maar wie koopt nou zo'n auto? Zakenmannen die van echt sportief rijden houden, zeggen ze bij BMW. Als dat zo is, lijkt de vraag gerechtvaardigd of diezelfde kerels niet even willen doorsparen voor een Porsche 911. Die is er

al vanaf 111 mille. Ok, dan heb je wel het allerkaalste elfje met 'slechts' 325 pk, maar toch. Ook die auto is prima dagelijks te rijden en heeft niet het imago dat hij na drie jaar nog slechts gesignaleerd wordt in wijken waar u en ik na elven 's avonds liever niet de weg vragen. Maar goed, misschien is in een Porsche voorrijden zakelijk nog moeilijker uit te leggen dan met een M3. Kiest u voor de BMW, dan kan de klant nog altijd worden wijs gemaakt dat dit 'slechts' een wat gepimpte drieserie is.

ARGUS

Aanpak drankmisbruik jongeren op vakantie

© 2007 - René Leisink

HET DOEL VAN RIJLES

DE IJSKAST
www.deijskast.nl

De Ijskast is een nieuw podium op internet. Elke werkdag wordt er een verse brief op De Ijskast geplakt met daarin een idee om de samenleving te verbeteren. Zonder geklaag. Met oplossingen. Voor het antwoord op deze en andere brieven, of als u zelf een idee wilt opsturen, kijk op www.deijskast.nl.

Beste mijnheer Evers, verkeersschool Peter Evers in Biddinghuizen,

U weet, zoveel rijleraren zoveel lesstijlen. Wat voor elke les geldt: hoe creatief de instructeur ook is, de leerling rijdt de route van de instructeur. Het lastige van rijden is juist tegelijkertijd de weg vinden én goed op het verkeer letten. Borden volgen, fietsers ontwijken, welke afslag nu te nemen, vooruit denken, toch de vorige afslag, een zebra, draaien en uiteindelijk de bestemming. Om de leerlingen voor te bereiden op de realiteit, moet je ergens naar toe rijden! Een opmerkelijk sommetje tussendoor. Er worden jaarlijks 375.000 rijexamens afgenomen. Hiervan slaagt 47 procent, oftewel 176.250 mensen. Gemiddeld heeft iemand na 44 rijlessen zijn rijbewijs op zak. Duurt een rij-

les een uur, dan betekent dit dat er in Nederland 7,8 miljoen uur per jaar zonder doel wordt rondgereden! Er zijn veel zinvolle bestemmingen binnen een halve rijles afstand (want je moet natuurlijk ook terug). U kunt bijvoorbeeld een buurttaxi worden voor mensen die niet goed ter been zijn. Heel nobel. Zet ze af bij de winkel, de bridgeclub of het park en haal ze met de volgende les weer op. Vreest u voor oponthoud of ongevraagd commentaar van deze passagiers, dan heeft de bloemist, de boekwinkel of de bakker vast nog wel iets af te leveren. U kunt er gewoon geld voor vragen! Kortom, betere les, meer winst en een lagere lesprijs. U heeft een slagingspercentage van 85 procent, daarom denk ik dat dit plan bij u in goede handen is. Lukt het u, dan volgt de rest van Nederland vanzelf. Vriendelijke groet,

Flip de Jong

COLOFON

Dagblad De Pers is een uitgave van Mountain Media BV

uitgever Cornelis van den Berg hoofdredacteur Ben Rogmans adjunct-hoofdredacteur Frank Poorthuis artdirector Maarten ten Haaf marketing Gert Jan Laurman distributie Dick van Geemen commercieel directeur Jerrel Oron finance Ruud Swart internet Rik Nizet druk Dijkman Offset Diemen, MGL Heerlen en NDC Leeuwarden

Dagblad De Pers is een onafhankelijke, gratis kwaliteitskrant die circa 240 keer per jaar verschijnt en verkrijgbaar is op NS-stations, in winkels, kantoren, in de horeca en op vele andere locaties.

Dagblad De Pers wordt in een aantal plaatsen dagelijks bezorgd door Interland. Ontvangt u dagelijks De Pers en heeft u klachten over de bezorging? Bel: 0900-0708 of kijk op www.bezorgingdepers.nl. Aanmelden als bezorger kan op twee manieren: 0900-INTERLANDEN (0900-4683752) of www.bezorgingdepers.nl.

HET WEER

Vandaag
Vandaag begint de dag onstuimig. Er vallen fikse buien, soms met onweer en windstoten. Aan zee waait er enige tijd een harde tot stormachtige wind, kracht 7 tot 8. In de namiddag wordt het in het westen geleidelijk droog bij een langzaam afnemende wind. Het wordt 17 tot 20 graden.

Morgen
Morgen blijft het op de meeste plaatsen droog en bovendien breekt de zon van tijd tot tijd goed door. Op het strand wordt het door een stevige zuidwestenwind maximaal een graad of 20. In het binnenland waait het minder hard waardoor het in het zuidoosten zo'n 24 graden kan worden.

WEERBERICHT NEDERLAND

Formule 1

Bahrein opent seizoen 2008

Novum
AMSTERDAM
...

De Grand Prix van Australië is volgend jaar niet langer de eerste race in de Formule 1 van het seizoen. De Australische grand prix verloor de eer omdat de Australische Grand Prix Corporation AGPC weigert de race in de avonduren te houden. Vermoedelijk is de GP van Bahrein volgend jaar de nieuwe seizoensopener. De internationale autofederatie FIA moet de plannen nog goedkeuren.

De AGPC was door Formule 1-directeur Bernie Ecclestone opgedragen vanaf volgend seizoen de wedstrijd in

de avonduren te organiseren om de Europese tv-kijkers tegemoet te komen. De Australiërs willen echter niet langer dan een half uur later van start gaan. 'Dit is de beste optie voor ons evenement en de mensen die ons steunen', liet voorzitter Ron Walker van de AGPC gisteren weten.

Walker voegde daar aan toe er niet over te piekeren de race op Albert Park in de avond te laten plaatsvinden. 'De voordelen wegen niet op tegen de nadelen.' De Formule 1-organisatie verschuift de GP van Australië nu naar 16 maart, waardoor het de tweede grand prix van het nieuwe jaar wordt. ●

Voetbal

Sheffield wil Kluivert op proef

Novum/redactie sport
AMSTERDAM
...

Sheffield Wednesday heeft Patrick Kluivert uitgenodigd voor een oefenstage. Dat bevestigde manager van de Engelse club Brian Laws tegenover BBC Radio. Of de Nederlandse aanvaller op het aanbod in gaat, is nog niet bekend.

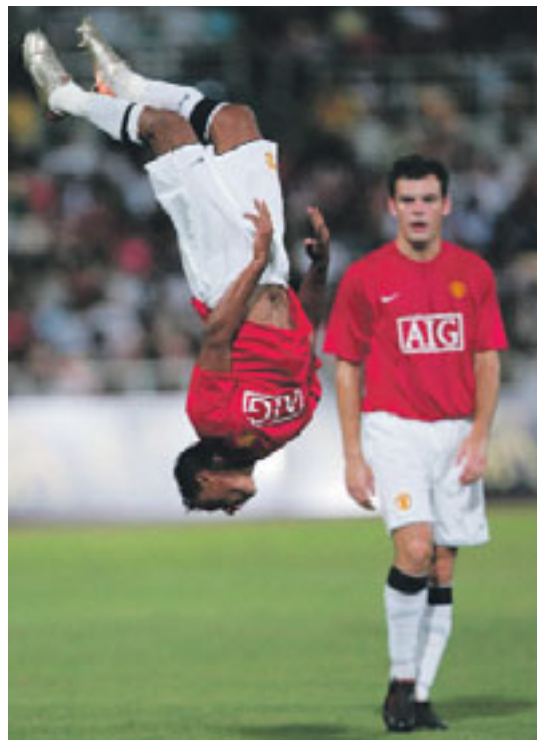
Laws heeft geen idee of de oefenstage bij de club uit de Championship, de op één na hoogste divisie van Engeland, ook daadwerkelijk gaat plaatsvinden. Hij wil vooral eens een balletje opgooien.

'Ik heb goede contacten met de spelersmakelaar van Kluivert. Daarom heb ik de jongen uitgenodigd zodat ik eens kan kijken wat hij nog kan.

Het is gewoon een mogelijkheid, er is nog niets concreets.' De 31-jarige aanvaller speelde al eerder in Engeland. Bij Newcastle United kwam hij in het seizoen 2004/2005 weinig aan spelen toe.

Kluivert gaf in mei van dit jaar in een interview met deze krant te kennen het liefst naar Ajax te gaan. 'Er is maar een club in Nederland waar ik naartoe kan en dat is Ajax', zei hij. Als het geen Ajax zou worden, sloot Kluivert een buitenlands avontuur niet uit.

De Amsterdammers zijn niet op de flirt ingegaan. Onlangs contracteerde Ajax de Spaanse veteraan Ismael Urzaiz als breekijzer, waardoor Kluivert definitief geen optie meer lijkt te zijn. ●

Voetbal

Acrobaat Nani scoort

De Portugees Nani viert zijn eerste doelpunt voor Manchester United met een salto. De Engelsen wonnen gisteren met 6-0 van het Chinese Shenzhen FC, Nani scoorde het derde doelpunt. De jeugdinternational werd in mei voor 25 miljoen euro weggehaald bij Sporting Portugal. ● BOBBY YIP/REUTERS

Voetbal

Ljungberg gaat naar West Ham

Novum
AMSTERDAM
...

Fredrik Ljungberg verhuist de ene Londense club voor de andere. De Zweed, die de afgelopen negen jaar uitkwam voor Arsenal, speelt volgend seizoen bij West Ham United. Hij tekent een contract voor vier jaar bij de volksclub uit Oost-Londen. The Hammers betaalden ruim vier miljoen euro voor de 30-jarige middenvelder.

In totaal speelde Ljungberg, die nog een contract voor twee jaar had bij Arsenal, 325 wedstrijden voor de club, waarin hij 72 keer tot scoren kwam. Trainer Arsène Wenger had eerder al te kennen gegeven dat Ljungberg volgend seizoen genoeg moest nemen met een rol als reserve. De Zweed is aanvoerder van het nationale elftal en staat op 67 interlands. Ljungberg is na Thierry Henry het tweede clubicoon dat Arsenal verlaat. De Franse spits verhuist de club vorige maand voor FC Barcelona.

Volgens Ljungberg heeft voorzitter Eggert Magnusson de doorslag gegeven in zijn keuze. 'West Ham United is een fantastische club en de voorzitter wil er helemaal voor gaan', zegt Ljungberg op de website van de club. 'Het doel is om de club naar de top van het Engelse voetbal te brengen. De voorzitter wil dat ik hieraan mijn bijdrage lever.' ●

Maak kans om op het Loveland Festival mee te dansen met o.a. Sander Kleinenberg, Michel de Hey en Jazzy Jeff!

Vraag: **Welke artiesten treden niet op tijdens Loveland Festival 2007?**

Doe mee op: www.DePers.nl/loveland

Tour de France Frankrijk twijfelt niet aan dopinggebruik

Rasmussen 'est dopé'

Er is geen twijfel mogelijk, Michael Rasmussen rijdt 'gedopeerd' rond in de gele trui. Dat vinden veel Fransen, die zich voor de rest steeds minder lijken te bekommeren om de Tour.

Dominique Elshout

TARBES

Het is een druilerige dag in de Pyreneeën. Het stadje Tarbes ligt er lusteloos bij deze middag. Even verderop is een etappe gaande van de Tour de France, maar niemand die zich daar erg druk over maakt. In het wedkantoor van gokbedrijf PMU gaan de gesprekken niet over demarrerende wielrenners, maar over hollende paarden.

In trendy café La Colonne, tegenover het stadhuis, hangt een groot beeldscherm. De Touretappe staat op. Drie mensen kijken ernaar, tientallen andere niet. Van de drie kijkers komen er twee uit Voorburg.

Frans Dijkstra en Femke van Moorsel zijn op fietsvakantie. Ze volgen de Tour. Van Moorsel - wel zo'n beetje hetzelfde uiterlijk maar geen familie - reed vorige week de Alpe d'Huez op, in een uur en 29 minuten.

Daarna gingen ze met een tentje op de Galibier staan om het peloton van dichtbij te zien. Op de Galibier was het nog aardig druk, op andere plaatsen niet. 'De Tour leeft hier niet. Alleen in Béziers zaten afgelopen zondag veel mensen te kijken, maar dat waren vooral Nederlanders.'

In een zaak iets verderop, café L'Europe aan de place du Verdun, zitten alleen Fransen. Ook hier is de Tour in beeld. De ogen van Yves Dubarry, een vijftiger uit een dorpje in de buurt, laten het scherm niet los. Acht anderen delen zijn interesse.

Dubarry is een vriend van de racefiets, hij heeft er zelf ook een. 'De Col du Peyresourde?', natuurlijk ken ik die. Ik heb hem een keer of acht beklommen.'

Dubarry is toerfietser en volgt de koers zijn leven lang. Met het Franse *cyclisme* gaat het niet best, vertelt hij. '50 procent van de Fransen zet zich af tegen het wielrennen, vanwege de doping. Kinderen mogen van hun ouders niet meer gaan fietsen.'

Dubarry wekt niet de indruk dat hij er zwaar onder gebukt gaat. Hij geniet stil van de wedstrijd op tv. Rasmussen komt in beeld. Zonder spoor van verontwaardiging maakt Dubarry

De Fransen weten het zeker: Rasmussen is 'gedopeerd'. 'Hij lijdt niet, zijn gezicht is altijd fris.' TIM DE WAELE

een opmerking. 'Il est dopé. Hij heeft de beste preparatie.' Dubarry ontvouwt een theorie die dat vaker is ontvouwd: 'Rasmussen lijdt niet, zijn gezicht is altijd fris. Daaraan kun je zien dat hij iets doet met bloed doping.' Alsof hij meldt dat het buiten regent.

Dan is de toon van de Franse sportkrant *L'Équipe* een stuk venijniger. Rasmussen krijgt de wind van voren in het hoofdredactioneel commentaar. 'Is de Deen geloofwaardig? Nee. Hij heeft dopingcontroles ontweken en had niet eens aan de start van de Tour mogen komen. Rasmussen zorgt voor diepgaande malaise in het fietsen. Hij is geen goede winnaar van de Tour.'

Yves Dubarry schrikt er niet van.

Hij kijkt pas op als hij hoort dat de Deen, die zaterdag veel harder reed in een tijdrit dan ooit tevoren, dit jaar niet extra heeft getraind op deze discipline. 'Echt niet? Zegt hij dat zelf? Bizar.' Dan vraagt de Tourrit weer al zijn aandacht.

Buiten, op de Place Jean Jaurès, laten twee mannen en een vrouw de Tour aan zich voorbij gaan. Eén van de mannen heeft sjofele kleren, weinig tanden en veel haar.

De vrouw kijkt voortdurend vuil, de man met stropdas valt stevig uit de toon. Een vraagje: 'Kent u allen Rasmussen?' De man met het gebit begint hard te lachen, de vrouw kijkt nog vuiler, de man met stropdas houdt het graag kort. 'Dopé! En nou opdonderen jij!' ●

Klassement Tour de France

Vijftiende etappe: Loudenvielle - Le Louron

1. Alexandre Vinokourov (Astana)	5:34.28
2. Kim Kirchen (T-Mobile)	+0.51
3. Haimar Zubeldia (Euskaltel)	+0.51
4. Juan Cobo Acebo (Saunier Duval)	+0.58
5. Juan Garate (Quick Step)	+2.14

Nederlanders

19. Michael Boogerd (Rabobank)	+25.08, 41.
Thomas Dekker (Rabobank)	+1.01.40, 49.
Bram Tankink (Quick Step)	+1.14.53, 142.
Steven de Jongh (Quick Step)	+2.43.47, 143.
Pieter Weening (Rabobank)	+2.44.05, 155.
Bram de Groot (Rabobank)	+2.54.59

Algemeen klassement

1. Michael Rasmussen (Rabobank)	69.52.14,
2. Alberto Contador (Discovery)	+02.23,
3. Cadel Evans (Predictor-Lotto)	+04.00,
4. Levi Leipheimer (Discovery)	+05.25,
5. Andreas Klöden (Astana)	+05.34,
6. Sastre Carlos (CSC)	+06.46,
7. Haimar Zubeldia (Euskaltel)	+07.27,
8. Andrey Kashechkin (Astana)	+07.54,
9. Kim Kirchen (T-Mobile)	+08.24,
10. Mikel Astariz (Euskaltel)	+09.21

Groene trui

Tom Boonen (Quick Step)	195pt

Bollejestrui

Michael Rasmussen (Rabobank)	142 pt

Witte trui

Alberto Contador (Discovery)	69.54.37

Ploegenklassement

Astana	209.52.24

Vijftiende etappe: Foix - Loudenvielle VINOKOUROV WINT BOEIEND MAN-TOT-MAN-GEVECHT

Dominique Elshout

TARBES

De bewegingen achter de schermen van het wielrennen mogen schimmig zijn, de koers zoals die te zien is, was gisteren formidabel. In de spits van de wedstrijd boiede een man-tot-man-gevecht met Alexandre Vinokourov als wonderbaarlijk etappewinnaar, en maakte Alberto Contador Michael Rasmussen het leven zuur.

Een vroege kopgroep van maar liefst 25 renners bepaalde de eerste uren van de tweede rit door de Pyreneeën. In die kopgroep twee opvallende namen: Vinokourov en Mentsjov. De Rus liet zich uiteindelijk terugzakken in de groep met Rasmussen. De kop van die groep was een groot deel van de dag oranje gekleurd. Weening, De Groot, Niermann, Dekker, Flecha en Boogerd werkten hiervoor naar vermogen. Het vermogen van Boogerd was het

grootst en de gele trui van de Deen kwam geen moment in gevaar. Sterker, de groep werd steeds kleiner. Belangrijkste afhaker was Evans, die 34 seconden na Rasmussen binnenkwam. Tot gisteren leek Evans de enige die Rasmussen nog kon bedreigen in de tijdrit van zaterdag. Deze kans lijkt nu verkeken. Zonder inzinkingen of ongelukken wint Rasmussen de Tour. De dreiging die nog in de lucht hangt komt van mountainbiker Whitney Richards. De Amerikaan zal deze week bij de UCI getuigen dat Rasmussen hem in 2002 geprepareerd bloed wilde laten smokkelen.

Gisteren toonde Rasmussen geen tekenen van verzwakking. Sterker nog,

hij pareerde beheerst alle demarrages die Contador hem in de slotfase voorschotelde. De Spanjaard is gepikeerd omdat Rasmussen volgens hem zondag een onderlinge afspraak heeft geschonden. Contador zou de etappe naar Plateau de Beille mogen winnen, maar de Deen trok in de slotfase nog even fel van leer. Contador had zondag moeite om Rasmussen bij te benen en zette zijn woede hierover gisteren om in zes demar-rages.

Vinokourov speelde in de kopgroep van de dag hetzelfde eenvoudige spel. Aanvallen, aanvallen, aanvallen. Uiteindelijk reed hij onbedreigd alleen naar de ritzege.

Rasmussen (1)
Michael Rasmussen maakt zich in de strijd om de gele trui alleen nog zorgen om Alberto Contador. Dat zei de Deen na de vijftiende etappe.

Rasmussen (2)
Over de vijftiende etappe was Rasmussen tevreden. 'Ik reed echt op mijn limiet. Het lukte me niet om alle aanvallen van Contador te pareren.'

Rasmussen (3)
De hele Tourcaravaan kijkt uit naar morgen als de etappe op de Col d'Aubisque eindigt. 'Daar gaat het gebeuren', blikt Rasmussen vooruit. Contador moet 2,23 minuten goedmaken op de gele trui.